

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ

**КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ,
ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ДИЗАЙНУ**

УСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

**АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОХОРОНИ
ПРАЦІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ**

**КОНЦЕПЦІЯ
«БЕЗПЕКИ 360 ГРАДУСІВ»**

24 ЖОВТНЯ 2024 РОКУ

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра технологій навчання, охорони праці та дизайну

АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОХОРОНИ ПРАЦІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ.

КОНЦЕПЦІЯ «БЕЗПЕКА 360 ГРАДУСІВ

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

(24 жовтня 2024 року)

Біла Церква 2024

*Рекомендовано Вченою радою Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України
(протокол № 12 від 13 грудня 2024 року)*

Рецензенти:

Герасименко Юлія Сергіївна – докторка економічних наук, доцентка, завідувачка кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти;

Сіпій Володимир Володимирович - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник Лабораторії виховання готовності до ринку праці Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України;

Русланова Тетяна – директор Науково-методичного центру професійно-технічної освіти у Харківській області.

Актуальні підходи до охорони праці в професійній освіті. Концепція «Безпека 360 градусів»: електронний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Біла Церква, 24 жовтня 2024 р. / упорядники: Г. О. Коссова-Сіліна, А. М. Геревенко. Біла Церква: БІНПО, 2024. 82 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні підходи до охорони праці в професійній освіті. Концепція «Безпека 360 градусів» в рамках XVI Міжнародної виставки «Інноватика в сучасній освіті». (24 жовтня 2024 р. року, м. Біла Церква). У ході роботи конференції було розглянуто низку актуальних питань, серед яких: сучасні підходи до охорони праці та безпеки освітнього процесу в закладі професійної (професійно-технічної) освіти; реалізація принципів та вимог Концепції «Безпека 360» в процесі розбудови безпечного освітнього середовища; використання сучасних цифрових інструментів з охорони праці в ЗП(ПТ)О; актуальні виклики кібербезпеки та цифрової гігієни; організація навчання з питань охорони праці в ЗП(ПТ)О; зміни у законодавстві з охорони праці.

Матеріали збірника стануть у нагоді керівникам, методистам, старшим майстрам, викладачам професійно-теоретичної підготовки та майстрам виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

За зміст і достовірність матеріалів несуть відповідальність автори тез.

© БІНПО УМО НАПН України, 2024

ЗМІСТ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ	5
Валенкевич Н.І.	
ЗМІНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ЩОДО ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ	8
Геревенко А.М.	
ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКЗОСКЕЛЕТІВ У ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА БЕЗПЕКУ ТА ІННОВАЦІЇ	13
Головко Д.Ю.	
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ОСНОВІ ГЕЙМІФІКАЦІЇ ТА ЦИФРОВИХ ТРЕНАЖЕРІВ	16
Грибовська Ю. М.	
ІНСТРУКТАЖІ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ	18
Коссова-Сіліна Г.О.	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО БЕЗПЕКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ. ПРИНЦИПИ ТА ВИМОГИ КОНЦЕПЦІЇ «БЕЗПЕКА 360»	24
Костина А. М.	
НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ У СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	28
Кривобок А. С.	
ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ЗП(ПТ)О.....	34
Куцак Є.В.	
МІННА БЕЗПЕКА	37
Кучеренко І. А.	
НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ	42

Лебідь О. М. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ В ЗП(ПТ)О: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА УСПІШНІ ПРАКТИКИ	46
Литвин Т. О. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ	51
Нестеров О. ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ТА ПРОЦЕСНИЙ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ.....	56
Повshedна Н.А. БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ:НОВІ РЕАЛІЇ.....	58
Фарафонова М.В. ВПЛИВ ПСИХОТРАВМУЮЧИХ ПОДІЙ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ	63
Цимбал І. П. ЗГУРТОВАНІСТЬ КОЛЕКТИВУ: РОЛЬ ТРЕНІНГІВ У ЗМІЦНЕННІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН.....	66
Чертов В. І. МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗПІЗНАВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РИЗИКІВ.....	70
Шаповал С.Л. ЦИФРОВА ГІГІЄНА ЯК СКЛАДОВА БЕЗПЕКИ МОЛОДІ...	75
Шароватова О.П. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ДОСВІД НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ.....	78

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

24 жовтня 2024 року у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України відбулася Усеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Актуальні підходи до охорони праці в професійній освіті. Концепція «безпеки 360 градусів» в рамках XVI Міжнародної

виставки «Інноватика в сучасній освіті».

Організатор заходу: кафедра технологій навчання, охорони праці та дизайну Білоцерківського

інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України.

Модераторами науково-практичної інтернет-конференції виступили Галина КОССОВА-СІЛІНА, завідувачка кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну БІНПО, кандидатка педагогічних наук та Світлана ШВИДКА, доцентка тієї ж кафедри, кандидатка фізико-математичних наук.

Мета конференції: обмін досвідом і обговорення в середовищі науковців, педагогів та спеціалістів-практиків в галузі охорони праці питань безпеки праці і збереження здоров'я учасників освітнього процесу, зокрема: сучасні підходи до охорони праці та безпеки освітнього процесу в закладі професійної (професійно-технічної) освіти; реалізація принципів та вимог Концепції «Безпека 360» в процесі розбудови безпечного освітнього середовища; використання сучасних цифрових інструментів з охорони праці в ЗП(ПТ)О; актуальні виклики кібербезпеки та цифрової гігієни; організація

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
ДІВНО - УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ - НАДПІ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ, ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ДИЗАЙНУ

ІННОВАТИКА В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ
XVI МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА «ІННОВАТИКА В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ»

УСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОХОРОНИ ПРАЦІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

КОНЦЕПЦІЯ «БЕЗПЕКИ 360 ГРАДУСІВ»

МАЙСТЕРКЛАСИ

- СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОХОРОНИ ПРАЦІ В ЗП(ПТ)О
- ОХОРОНА ПРАЦІ: ВІД СТАРОДАВНІХ ЧАСІВ ДО СЬОГОДЕННЯ
- ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ДОСВІД НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ
- ПІДТРИМКА МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ
- СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗП(ПТ)О В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ: ДОСВІД ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ
- ІНСТРУКТАЖІ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ

МАЙСТЕРКЛАСИ

- КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ЦИФРОВА ГІГІЕНА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ
- СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЦИФРОВІ РІШЕННЯ В ОХОРОНИ ПРАЦІ В ЗП(ПТ)О
- МІЖНА БЕЗПЕКА

ЗАЯВКА НА УЧАСТЬ
<https://zau1.kit.edu.ua/>

24 ЖОВТНЯ 2024 РОКУ О 11:00

Zoom: <https://zau1.kit.edu.ua/> 506333

навчання з питань охорони праці в ЗП(ПТ)О; зміни у законодавстві з охорони праці.

Захід зібрав понад 180 учасників із 13 областей

України, зокрема Київської, Херсонської, Дніпропетровської, Чернігівської, Луганської, Донецької, Сумської, Черкаської, Рівненської, Миколаївської, Одеської, Вінницької, Харківської областей. Серед них: педагоги закладів професійної (професійно-технічної) освіти; керівники та методисти навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти; представники закладів фахової передвищої та вищої освіти; здобувачі вищої освіти; випускники БІНПО; роботодавці.

На пошту організаційного комітету конференції було надіслано понад 30 тез доповідей.

Роботу Усеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції розпочала **Вікторія СИДОРЕНКО**, директорка БІНПО, докторка педагогічних наук, професорка, яка наголосила, що в реаліях сьогодення змістовний концепт поняття безпеки, віддзеркалений у назві конференції, є актуальним, всеохоплюючим, потребує конкретних шляхів реалізації в освітній діяльності ЗП(ПТ)О.

Із науковими доповідями під час конференції виступили **4 спікери: Лідія ГОРОШКОВА**, докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри екології Національного університету «Києво-Могилянська академія», із доповіддю: «Охорона праці: від стародавніх часів до сьогодення»; **Олена ШАРОВАТОВА**, кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри охорони праці та екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України (м. Харків), із доповіддю: «Особливості організації

освітнього процесу в умовах воєнного стану: досвід навчання майбутніх фахівців з охорони праці»; **Наталія ГУСЕНИЦЯ**, психологія центру професійного розвитку педагогічних працівників Сумської міської ради, фахівець МНПSS, із доповіддю: «Підтримка ментального здоров'я учасників освітнього процесу в умовах воєнного часу»; **Олена ДІДЕНКО**, методист НМЦ ПТО у Харківській області, із доповіддю: «Створення безпечного освітнього середовища ЗП(ПТ)О в умовах воєнного часу: досвід Харківського регіону»

Програма конференції включала **3 майстер-класи**, які провели **Дар'я ГОЛОВКО**, старша викладачка кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну БНПО, на тему «Кібербезпека та цифрова гігієна: сучасні виклики та рішення»; **Євген КУЦАК**, майстер виробничого навчання Центральноукраїнського вищого професійного училища імені Миколи Федоровського, на тему «Мінна безпека»; **Андрій ГЕРЕВЕНКО**, старший викладач кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну БНПО, на тему «Сучасні тенденції та цифрові рішення в охороні праці в ЗП(ПТ)О».

Під час обговорення Тетяна ЛІСОВЕНКО, майстер виробничого навчання ДПТНЗ «Сумське вище професійне училище будівництва та дизайну» поділилася досвідом роботи зі здобувачами освіти щодо відповідального ставлення до власної безпеки та здоров'я.

Запис Усеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції доступний на YouTube-каналі БНПО за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=D-Q3m3hoAxx>.

Висловлюємо подяку всім учасникам заходу за активну комунікацію, співпрацю та цікавий досвід!

ЗМІНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ЩОДО ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Валенкевич Н.І., здобувачка освіти Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти 2 року навчання за спеціальністю 053 Психологія група ПС-23-11-зМ

У збройних конфліктах питання збереження закладів освіти як безпечного простору є надзвичайно гострим. Під час військових дій та ще тривалий час після їх закінчення заклади освіти в Україні працюватимуть у нових для себе вимогах до безпечного освітнього середовища.

З початком нового навчального року у кожному закладі освіти має індивідуально має ухвалюватися рішення щодо організації освітнього процесу – очно, дистанційно чи у змішаному форматі. Це рішення залежатиме, зокрема, від безпекової ситуації, наявності, стану та місткості укриття та від результатів обстеження закладу освіти спеціальними комісіями.

Розпочати новий навчальний рік в очній або очно-дистанційній формі зможуть лише ті заклади освіти, фонд захисних споруд цивільного захисту яких відповідає встановленим вимогам.

Питанням забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці значну увагу приділено в Орієнтовних критеріях оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу професійної (професійно-технічної) освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти, наведених у Методичних рекомендаціях з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 06.05.2021 № 509.

Перелік питань, що підлягають перевірці у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, визначено розділом І уніфікованої форми акта,

складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти (далі – Акт), затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2019 № 1405. Значна частина питань стосується саме організації безпечного освітнього середовища. Розглянемо детальніше окремі з них.

Штатний розпис закладу освіти

Штатний розпис закладу освіти розроблено в межах затвердженого фонду оплати праці з дотриманням вимог, передбачених Типовими штатними нормативами професійно-технічних навчальних закладів, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 06.12.2010 № 1204 (далі — Типові штатні нормативи), з урахуванням: типу закладу освіти; контингенту учнів, слухачів, кількості груп; режиму роботи закладу; площ; наявності навчально-виробничих майстерень і навчальних господарств; парку навчального обладнання.

Керівникам закладів освіти надано право у разі виробничої необхідності змінювати штати окремих структурних підрозділів. При цьому заміна посад працівників може здійснюватися лише в межах однієї категорії персоналу. Користуючись наданим правом, окремі керівники нехтують безпекою, яку мають забезпечувати інженер з охорони праці, начальник штабу цивільної оборони, технік (з експлуатації приміщень), черговий по гуртожитку тощо, задля введення до штатного розпису «важливіших» посад.

Вважаємо, що в умовах правового режиму воєнного стану забезпечення керівником закладу освіти належного функціонування служби цивільного захисту та служби охорони праці є обов'язковим.

Психологічний супровід освітнього процесу

Психологічне забезпечення освітнього процесу в закладах освіти здійснює практичний психолог відповідно до Положення про психологічну службу у системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 № 509 (далі – Положення про психологічну

службу).

В умовах воєнного стану наявність у закладі освіти практичного психолога є необхідною, адже саме практичний психолог здійснює:

психологічне забезпечення освітнього процесу (пункт 4.12.1 розділу I Акта, абзац другий пункту 13 розділу II Положення про психологічну службу);

психологічний супровід психічного, розумового, соціального і фізичного розвитку здобувачів освіти (пункт 4.12.2 розділу I Акта, абзац третій пункту 13 розділу II Положення про психологічну службу);

психологічну діагностику та аналіз динаміки психічного, розумового і соціального розвитку здобувачів освіти (пункт 4.12.3 розділу I Акта, абзац четвертий пункту 13 розділу II Положення про психологічну службу);

психологічний супровід адаптації до умов освітнього процесу (пункт 4.12.4 розділу I Акта, абзац п'ятий пункту 13 розділу II Положення про психологічну службу);

реалізацію розвивальних, профілактичних, просвітницьких, корекційних програм з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти (пункт 4.12.5 розділу I Акта, абзац шостий пункту 13 розділу II Положення про психологічну службу);

консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу з питань навчання, виховання здобувачів освіти, особистісного та професійного розвитку (пункт 4.12.6 розділу I Акта, абзац сьомий пункту 13 розділу II Положення про психологічну службу);

роботу з постраждалими від насильства дітьми (пункт 4.12.7 розділу I Акта, абзац восьмий пункту 13 розділу II Положення про психологічну службу).

Соціально-педагогічний патронаж закладу освіти

Соціально-педагогічний патронаж здійснює соціальний педагог.

Фаховий соціально-педагогічний патронаж є вкрай важливим, особливо, якщо серед здобувачів освіти є діти, які втратили сім'ю, з сімей, що потрапили у скрутні життєві обставини (внутрішньо переміщені, пережили окупацію,

батьки втратили роботу тощо).

Саме соціальний педагог повинен забезпечити:

соціально-педагогічний супровід здобувачів освіти, колективу та мікрогруп, осіб, які потребують піклування чи перебувають у складних життєвих обставинах (пункт 4.14.1 розділу I Акта, абзац другий пункту 16 розділу II Положення про психологічну службу);

просвітницьку та профілактичну роботу серед учасників освітнього процесу з питань запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі стосовно дітей та за участю дітей, злочинності, алкоголізму, наркоманії (пункту 4.14.2 розділу I Акта, абзац третій пункту 16 розділу II Положення про психологічну службу);

вивчення та аналіз соціальних умов розвитку здобувачів освіти, мікроколективу групи, колективу в цілому, молодіжних і громадських організацій (пункт 4.14.3 розділу I Акта, абзац четвертий пункту 16 розділу II Положення про психологічну службу).

Безпечні і нешкідливі умови в закладі освіти

Керівник закладу забезпечує безпечні і нешкідливі умови навчання, праці і виховання — ця норма передбачена абзацом десятим частини четвертої статті 24 Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (далі – Закон № 103/98-ВР).

Керівникам закладів освіти необхідно потурбуватися про:

вивільнення кабінетів, майстерень, лабораторій від навісних полиць, стендів, наочностей, незакріпленого обладнання і устаткування;

попереджувальні написи, знаки тощо на об'єктах, що можуть становити потенційну небезпеку для учасників освітнього процесу;

обмеження території закладу для несанкціонованого заїзду транспорту і закриття доступу для сторонніх осіб.

Систематично, у терміни визначені законодавством, слід проводити навчання/інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, безпечного виконання робіт, пожежної, техногенної безпеки, правил безпечної поведінки

в умовах надзвичайних ситуацій, з питань надання домедичної допомоги, реагування на випадки травмування або погіршення самопочуття здобувачів освіти та працівників під час освітнього процесу. До проведення навчань/інструктажів доцільно залучати фахівців відповідних служб (охорони праці, надзвичайних ситуацій, медичної тощо).

Особливої уваги потребує питання безпечного перебування у гуртожитку закладу освіти. Необхідно забезпечити систему оповіщення, позначення і відпрацювання шляхів евакуації, вільний доступ до укриття у будь-який час доби, цілодобове чергування в гуртожитку працівників закладу освіти.

Список використаних джерел

1. Організація роботи з питань охорони праці та створення безпечних умов навчання в закладі професійної (професійно-технічної) освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/organizaciya-roboti-z-pitan-ohoroni-praci-ta-stvorennja-bezpechnih-umov-navchannya-v-zakladi-profesiyno-profesiyno-tehnicno-osviti-333799.html> (дата звернення: 18.10.2024).
2. Організація безпечного освітнього середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах воєнного стану: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/orhanizatsiia-bezpechnoho-osvitnoho-seredovyshcha-zakladu-profesiinoi-profesiino-tehnicnoi-osvity-v-umovakh-voiennoho-stanu> (дата звернення: 20.10.2024).

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКЗОСКЕЛЕТІВ У ПРОФЕСІЙНУ ОСВІТУ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА БЕЗПЕКУ ТА ІННОВАЦІЇ

Геревенко А.М., старший викладач *кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України*

Анотація. У матеріалі розглядається значення впровадження екзоскелетів у систему професійної освіти як одного із сучасних напрямів розвитку освітнього процесу. Описано переваги використання екзоскелетів, зокрема їхній вплив на покращення охорони праці, підвищення продуктивності, зменшення ризику травмування та освоєння інноваційних технологій. Зроблено акцент на можливостях фінансування придбання екзоскелетів для закладів освіти за рахунок участі в грантових програмах, таких як Erasmus+ та USAID. Також представлено ключові розробники екзоскелетів, їхні технологічні рішення та перспективи використання в різних галузях. Матеріал спрямований на популяризацію інновацій у професійній освіті й сприяння підготовці конкурентоспроможних кваліфікованих робітників для сучасного ринку праці.

Ключові слова: екзоскелети, професійна освіта, охорона праці, інновації, здобувач освіти, сучасні технології, грантові програми, Erasmus+, USAID, Auxivo AG, SuitX, виробництво, безпека праці, продуктивність, навчальний процес.

Заклади професійної освіти в Україні зіштовхуються із необхідністю модернізації навчальних програм і впровадження новітніх технологій для підготовки конкурентоспроможних фахівців. Екзоскелети, що активно використовуються у виробництві, пропонують ефективне рішення для зниження травматизму, підвищення продуктивності праці й адаптації молодих робітників до сучасних умов роботи.

Роль екзоскелетів у навчальному процесі

Інтеграція екзоскелетів в освітній процес професійної освіти забезпечує:

1. Підвищення охорони праці. Екзоскелети мінімізують фізичне навантаження на працівників, допомагаючи зменшити ризик травм і професійних захворювань.
2. Освоєння інноваційних технологій. Підготовка до роботи з екзоскелетами підвищує рівень професійних компетенцій здобувачів освіти, надаючи їм перевагу на ринку праці.
3. Зростання продуктивності. Дослідження показують, що екзоскелети зменшують м'язову втому на 30% та підвищують ефективність працівників, особливо у фізично складних завданнях.
4. Підтримку відновлення країни. Сучасні кадри, які володіють навичками використання інноваційних пристроїв, відіграватимуть ключову роль у відбудові економіки України.

Фінансування придбання екзоскелетів через грантові програми

Заклади професійної освіти мають можливість придбати екзоскелети завдяки грантовим програмам, зокрема:

1. Програма Erasmus [5]+ 2021–2027. Ініціатива Європейського Союзу підтримує розвиток інновацій у сфері професійної освіти (VET). Здобувачі грантів можуть отримати фінансування для впровадження сучасних технологій у навчальний процес. [3].
2. Програми USAID [6]. Ці гранти спрямовані на підвищення спроможності закладів освіти шляхом інтеграції інноваційних рішень.
3. Національний фонд досліджень України (НФДУ) [7]. Підтримує освітні й наукові проєкти, зокрема модернізацію матеріально-технічної бази навчальних закладів.

Розробники екзоскелетів

До провідних розробників екзоскелетів належать:

1. Auhivo AG — швейцарська компанія, яка спеціалізується на створенні доступних і високоефективних екзоскелетів для зменшення фізичного навантаження [1].

2. SuitX — розробляє інноваційні екзоскелети, що сприяють зниженню втоми й підвищенню ефективності працівників у різних галузях[2].

Екзоскелети активно впроваджуються у будівництві, логістиці, сільському господарстві та інших секторах, де працівники зазнають значних фізичних навантажень. Наприклад, пристрої, такі як SHOULDERX [2], полегшують виконання завдань над рівнем голови, підвищуючи комфорт і продуктивність працівників.

Висновок. Впровадження екзоскелетів у професійну освіту є перспективним напрямом, що забезпечує підготовку кваліфікованих робітників до роботи в умовах сучасного виробництва. Завдяки грантовим програмам, таким як Erasmus+ чи USAID, ці інноваційні технології стають доступними навіть для закладів із обмеженим фінансуванням, сприяючи формуванню безпечного та сучасного освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Auxivo AG. Про компанію. URL: <https://auxivo.com.ua/about/> (Дата звернення: 15.10.2024).
2. SuitX. Екзоскелети для робітників: переваги та перспективи. URL: <https://www.suitx.com.ua/>(дата звернення: 15.10.2024).
3. Можливості Програми ЄС Erasmus+ 2021–2027 для закладів професійної (професійно-технічної) освіти та фахової передвищої освіти – VET. Онлайн-документ. URL: <http://surl.li/qpxnd> (дата звернення: 15.10.2024).
4. Програма Erasmus+: URL: <https://erasmusplus.org.ua/> (дата звернення: 15.10.2024).
5. USAID: Офіційний сайт. URL: <https://www.usaid.gov/ukraine> (дата звернення: 15.10.2024).
6. Національний фонд досліджень України. URL: <https://nrfu.org.ua/> (дата звернення: 15.10.2024).

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ОСНОВІ ГЕЙМІФІКАЦІЇ ТА ЦИФРОВИХ ТРЕНАЖЕРІВ

Головко Д.Ю., старша викладачка кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

В умовах сучасного розвитку технологій та глобалізації освіти, традиційні методи навчання виявляються недостатніми для забезпечення високої ефективності засвоєння знань. Однією з перспективних тенденцій є інтерактивні методи навчання, зокрема, їх реалізація через гейміфікацію та використання цифрових тренажерів у навчанні з охорони праці. Це дозволяє активізувати навчальний процес, зацікавити здобувачів освіти та підвищити рівень їхньої мотивації до навчання.

Гейміфікація – це застосування ігрових елементів у неігрових контекстах, що сприяє залученню здобувачів освіти та підвищенню їхньої активності. У навчанні охорони праці вона може проявлятися у формі вікторин, ігор, симуляцій та змагань, що створює умови для практичного засвоєння теоретичних знань. Наприклад, використання сценаріїв реальних ситуацій у формі ігор дозволяє здобувачам відпрацювати навички реагування на надзвичайні ситуації в безпечному середовищі [6].

Дослідження показують, що гейміфікація позитивно впливає на мотивацію здобувачів освіти, їхню готовність до навчання та покращення пам'яті. Це підтверджується роботами, які свідчать про значний приріст знань у групах, що використовують елементи гейміфікації, у порівнянні з традиційними методами навчання [2].

Цифрові тренажери представляють собою інструменти, що дозволяють моделювати реальні ситуації, з якими можуть зіткнутися працівники на робочому місці. Вони забезпечують інтерактивний досвід, де здобувачі освіти можуть на практиці застосовувати знання, отримані під час навчання.

Використання тренажерів у навчанні охорони праці дозволяє здобувачам практикувати навички без ризику для їхнього життя і здоров'я [4].

Дослідження показують, що цифрові тренажери допомагають знижувати рівень стресу під час навчання, оскільки здобувачі освіти відчують меншу відповідальність за свої дії в умовах симуляції. Це також сприяє розвитку критичного мислення та прийняття рішень [5]. Наприклад, програми, які моделюють небезпечні ситуації, дозволяють здобувачам освіти вчитися на помилках без наслідків для їхнього фізичного стану.

Синергія між гейміфікацією та цифровими тренажерами дозволяє створювати комплексні навчальні програми, які відповідають сучасним вимогам. Використання елементів ігор у цифрових тренажерах може значно підвищити ефективність навчання. Такі програми можуть включати бали, нагороди та лідерські таблиці, що ще більше мотивує здобувачів освіти до активної участі у навчальному процесі [3].

Важливим аспектом є те, що інтеграція цих методів повинна бути чітко спланованою. Викладачі повинні враховувати специфіку навчальної дисципліни та потреби здобувачів освіти для створення максимально ефективного навчального середовища. Позитивний досвід застосування таких підходів вже задокументовано у багатьох навчальних закладах, що підтверджує їхню ефективність [1].

Інтерактивні методи навчання, такі як гейміфікація та використання цифрових тренажерів, здатні значно підвищити ефективність навчання з охорони праці. Вони не лише активізують процес навчання, але й формують у здобувачів освіти практичні навички, необхідні для роботи в умовах ризику. Однак, для досягнення максимальних результатів важливо впроваджувати ці методи систематично та продумано.

Список використаних джерел

1. A serious game model for cultural heritage / F. Bellotti et al. *Journal on computing and cultural heritage*. 2012. Vol. 5, no. 4. P. 1–27. URL: <https://doi.org/10.1145/2399180.2399185> (date of access: 31.10.2024).

2. Hamari J., Koivisto J., Sarsa H. Does gamification work? -- A literature review of empirical studies on gamification. *2014 47th hawaii international conference on system sciences (HICSS)*, Waikoloa, HI, 6–9 January 2014. 2014. URL: <https://doi.org/10.1109/hicss.2014.377> (date of access: 31.10.2024).
3. Huesca Juárez G., Pérez-Lezama C. Gamification strategy: case study in software engineering courses. *16th international technology, education and development conference*, Online Conference, 7–8 March 2022. 2022. URL: <https://doi.org/10.21125/inted.2022.0703> (date of access: 31.10.2024).
4. Lukander K. Virtual reality helps effectively develop occupational safety skills | Finnish Institute of Occupational Health. URL: <https://www.ttl.fi/en/topical/press-release/virtual-reality-helps-effectively-develop-occupational-safety-skills> (date of access: 31.10.2024).
5. The effect of simulation on auscultation skills, self-confidence and anxiety levels in nursing students: a randomized controlled trial / E. Saritaş et al. *Nurse education in practice*. 2024. P. 104016. URL: <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2024.104016> (date of access: 31.10.2024).
6. Zeybek N., Saygı E. Gamification in education: why, where, when, and how?— a systematic review. *Games and culture*. 2023. P. 155541202311586. URL: <https://doi.org/10.1177/15554120231158625> (date of access: 31.10.2024).

ІНСТРУКТАЖІ З ОХОРОНИ ПРАЦІ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ

Грибовська Ю. М., канд. екон. наук, доцентка кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

Відповідно до Закону України «Про охорону праці» роботодавець зобов'язаний забезпечувати безпечні умови праці кожному зі своїх

працівників [1].

Відповідальність за організацію навчання та перевірку знань з охорони праці в закладі освіти покладається на його керівника, а в структурних підрозділах (кафедра, майстерня, бухгалтерія тощо) – на керівників цих підрозділів.

Контроль за навчанням і періодичністю перевірки знань з питань охорони праці здійснює служба охорони праці або працівники, на яких покладено ці обов'язки керівником закладу освіти.

Працівники закладів освіти під час прийняття на роботу та періодично повинні проходити інструктажі з питань охорони праці, навчання щодо надання домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки та дій під час виникнення аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих, навчання з питань цивільного захисту [3].

За характером і часом проведення інструктажі з охорони праці поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий і цільовий.

Вступний інструктаж з охорони праці в закладі освіти проводять, щоб ознайомити працівника, якого приймають на роботу, з нормативними актами та інформаційними матеріалами загалом по закладу. Інструктаж проводить спеціаліст служби охорони праці відповідно до наказу по установі (закладу) в кабінеті охорони праці.

Первинний інструктаж проводять до початку роботи, щоб довести до відома працівника нормативні акти й інформаційні матеріали, які стосуються його роботи.

Інструктаж проводять для працівників:

- яких прийнято на роботу або яких переведено з одного структурного підрозділу до іншого;
- які виконуватимуть нову для них роботу;
- які відряжені іншою установою чи закладом.

Первинний інструктаж проводить безпосередній керівник робіт індивідуально або з групою осіб одного фаху на робочому місці до початку

роботи за чинними в закладі освіти інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт.

Заняття проводять у формі лекції, бесіди, використовуючи технічні засоби навчання, схеми устаткування, плакати, навчальні посібники, схеми евакуації в разі пожежі, відеоматеріали тощо.

Запис про проведення первинного інструктажу роблять у журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці.

Працівника, який показав незадовільні результати перевірки знань і навичок, до самостійної роботи не допускають. Протягом 10 днів він має додатково пройти інструктаж і повторну перевірку знань.

Повторний інструктаж проводять, щоб працівник повторив і закріпив знання, які здобув під час первинного інструктажу на робочому місці.

Його проходять усі працівники періодично:

- на роботах з підвищеною небезпекою – раз на три місяці;
- на інших роботах – раз на шість місяців.

Повторний інструктаж проводить безпосередній керівник робіт індивідуально або з групою осіб одного фаху на робочому місці.

Для працівників, які перебувають у відрадженні, відпустці, тимчасово непрацездатні тощо, інструктаж проводять упродовж двох днів після того, як вони вийшли на роботу.

Результати фіксують у журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці.

Працівників, які не пройшли повторного інструктажу або показали незадовільні результати перевірки знань, відсторонюють від роботи. Протягом 10 днів для них потрібно організувати й провести додатковий інструктаж і перевірку знань.

Позаплановий інструктаж проводять у разі:

- введення в дію нових або внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів з охорони праці;
- порушень працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони

праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;

– перерв у роботі понад 30 календарних днів – для робіт з підвищеною небезпекою, понад 60 днів – для решти робіт.

Його проходять працівники незалежно від професії, посади, виду виконуваної роботи. Проводить безпосередній керівник робіт індивідуально або з групою осіб одного фаху на робочому місці або в кабінеті охорони праці.

Факт, що працівники пройшли позаплановий інструктаж, фіксують у журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Обов'язково вказують у журналі причину інструктажу.

За потреби проводять навчання щодо надання домедичної допомоги.

Домедична допомога – це комплекс заходів, спрямованих на поновлення або збереження життя/здоров'я потерпілого, що здійснюється до прибуття медичного працівника. Проінструктувати працівників закладу щодо способів надання першої допомоги потерпілим у разі нещасних випадків потрібно через поширення Інструкції з надання домедичної допомоги, яка повинна бути затверджена наказом керівника установи (закладу).

Алгоритм дій при наданні першої допомоги:

1. Оглянути місце події та впевнитись у тому, що надання допомоги буде безпечним: забезпечити власну безпеку, а також безпеку потерпілого та людей навколо.

2. Оцінити стан постраждалого (свідомість, дихання, пульс).

3. За необхідності викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги, а також інші екстрені служби (поліцію, аварійно-рятувальну службу, службу газу тощо).

4. Оцінити наявність критичних кровотеч та зупинити їх.

5. Забезпечити прохідність дихальних шляхів.

6. Якщо у постраждалого відсутні ознаки життя та немає критичної кровотечі (або вже її ліквідували) – розпочати серцево-легеневу реанімацію.

7. Перевести постраждалого у стабільне положення (на боці, обличчям до себе, рука під головою, нога зігнута в коліні), якщо не йдеться про підозру

на травми хребта та кісток тазу і серцево-легенева реанімація була вдалою.

8. Не залишати постраждалого та контролювати стан його життєвих функцій до прибуття екстрених служб [2].

Якщо людина не має відповідних навичок для надання допомоги, слід звернутись за допомогою до інших присутніх на місці події.

Джгут або турнікет – засіб для тимчасової зупинки кровотечі з магістральних судин шляхом колового перетискання кінцівки та стискання її тканин (в першу чергу судин).

Техніка виконання: перед накладанням кровоспинного джгута або турнікета вище рани шкіру обгортають бинтом, хустиною чи шарфом, або ж речами, в які одягнутий постраждалий, щоб не защемити її.

Бажано кінцівку підняти для збільшення відтоку крові від периферії до центру і поновити коло кровообігу кров'ю.

Рекомендовано, перед накладанням кровоспинного джгута (турнікета), кровотечу тимчасово зупинити пальцевим притисненням. Джгут (турнікет) взяти правою рукою за кінець, де розташований ланцюжок (кнопка), лівою рукою – на 30-40 см ближче до середини, розтягнути, перший циркулярний тур накласти таким чином, щоб наступний (послідуючий) тур перекривав попередній на третину. Кінець джгута (турнікета) з гачком (отвором) зафіксувати за ланцюжок. До джгута (турнікета) прикріпити записку, в якій вказати дату і години з хвилинами накладання джгута і підпис того, хто надавав допомогу. Джгут (турнікет) не бинтують і не закривають. Кінцівку іммобілізують за допомогою транспортних шин або підручних засобів.

Ознаками правильно накладеного джгута (турнікета) є:

1. Зупинка кровотечі.
2. Відсутність пульсу на кінцівці нижче накладеного джгута (турнікета).
3. Блідість шкіри кінцівки.

Цільовий інструктаж проводять для працівників:

- у разі ліквідації аварії або стихійного лиха;
- під час проведення робіт, на які відповідно до законодавства

оформлюють наряд-допуск або наказ.

Його проводить безпосередній керівник робіт індивідуально або з групою працівників на робочому місці або в спеціально відведеному для цього приміщенні перед виконанням робіт, організацією заходів або в разі порушень вимог нормативно-правових актів. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначають залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

Результати фіксують у журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Сторінки журналу реєстрації інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про охорону праці» № 2694-ХІІ від 14 жовтня 1992 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення: 20.10.2024).

2. Зупинка кровотечі за допомогою джгута. URL: <https://aemc.org.ua/info/article/269/> (дата звернення: 20.10.2024).

3. Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 304 від 18 квітня 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-06#Text> (дата звернення: 20.10.2024).

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО БЕЗПЕКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ. ПРИНЦИПИ ТА ВИМОГИ КОНЦЕПЦІЇ «БЕЗПЕКА 360

Коссова-Сіліна Г.О., завідувачка кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, кандидатка педагогічних наук

Поняття «Безпека 360 градусів» сьогодні ми можемо зустріти практично у всіх сферах життя. По суті це є синонімом понять всеохоплення, всеаспектність, цілісність.

Деякі виробники використовують цю концепцію, для того щоб підкреслити всеосяжність та багатоаспектність безпечності або захищеності своєї продукції. Саме концепцію безпеки 360 градусів використовує для реклами своєї продукції всесвітньо відомий бренд ВМВ. Бренд пропонує свою концепцію всеосяжності Безпека 360 як охоплення взаємопов'язаних безпекових областей – технологія, спорядження, навчання.

Концепція Безпека 360 активно використовуються сьогодні у сфері кібербезпеки. Сучасні продукти інформаційного захисту базуються на цілісній концепції безпеки, яка координує **забезпечення комплексного захисту як мінімум двох сфер: ІТ (інформаційні технології) і ОТ (операційні технології).**

Концепція безпеки 360 є ключовою щодо забезпечення колективної безпеки країн-членів НАТО за принципом усебічної підтримки, тобто «360-градусного підходу».

У 2022 році На Мадридському саміті НАТО було ухвалено нову Стратегічну концепцію НАТО. У цьому ключовому документі описано нинішнє безпекове середовище, викладено ключові цілі та зобов'язання Альянсу щодо забезпечення колективної безпеки країн-членів НАТО за принципом усебічної підтримки, тобто «360-градусного підходу».

У стратегії викладено три основні завдання Альянсу: стримування та

оборона; попередження криз та управління ними; колективна безпека. Ця концепція була підтримана главами держав і урядів учасників НАТО у Декларації Вашингтонського саміту 10 липня 2024 року. мова йде про колективну оборону від усіх загроз і з усіх напрямків, ґрунтуючись на усебічному підході «на 360 градусів».

Слід відзначити, що саме концепція безпеки 360 градусів є стандартною основою останніх законодавчих документів України у галузі освіти, безпеки та охорони праці. Поняття Безпека та охорона в галузі освіти сьогодні набувають особливого, багатоаспектного змісту. В умовах масштабного військового вторгнення російської федерації, тривалими ракетно-бомбовими та артилерійськими ударами по цивільній інфраструктурі, у тому числі й закладах освіти, найголовнішим завданням ЗП(ПТ)О є забезпечення безпеки працівників та здобувачів освіти, тобто створення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти та організації безпечного освітнього середовища.

Психологічний супровід освітнього процесу:

- психологічний супровід адаптації до умов освітнього процесу;
- реалізація розвивальних, профілактичних, просвітницьких, корекційних програм з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти;
- робота з постраждалими від насильства дітьми;
- доступ до послуг з охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу під час навчання та роботи з урахуванням впливу військової агресії на їх психічне здоров'я
- комплексна інфраструктура психоемоційної підтримки та психологічної допомоги учасникам освітнього процесу [1].

Соціально-педагогічний патронаж закладу освіти:

- соціально-педагогічний супровід здобувачів освіти, колективу та мікрогруп, осіб, які потребують піклування чи перебувають у складних життєвих обставинах;

- просвітницька та профілактична робота серед учасників освітнього процесу з питань запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі стосовно дітей та за участю дітей, злочинності, алкоголізму, наркоманії.

Безпечні і нешкідливі умови в закладі освіти:

- фонд захисних споруд цивільного захисту
- забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці
- безпечне перебування у гуртожитку закладу освіти

Архітектурна доступність закладу освіти

- архітектурна доступність території та будівель, у тому числі захисних споруд цивільного захисту, для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;
- умови для інклюзивного навчання та підтримки в освітньому процесі здобувачів освіти, які цього потребують, відповідно до нових безпекових умов [1, 3].

Безпечне освітнє середовище

- створення в закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування);
- розроблення антибулінгової політики;
- надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування) [2, 3, 4].

Серед нових безпекових викликів є запровадження обов'язкового підвищення кваліфікації, рівня обізнаності та підготовки педагогічних, з безпекових питань, особливо з питань базових психологічних втручань, основ психологічної самодопомоги.

Ми маємо розуміти, що ми і самі несемо відповідальність за власний психічний стан, психічне здоров'я, маємо відповідально ставитися до своїх проблем, не зволікати і не соромитися звертатися по допомогу, шукати для себе життєві ресурси.

Аналізуючи сучасні виклики та проблеми щодо забезпечення безпечних умов навчання та праці в закладі ПТО, бачимо саме багатоаспектність, всеохоплення, цілісність цих процесів, Вирішення цих проблем і є у повній мірі реалізацією концепції «Безпека 360» у сфері охорони праці та безпеки освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Коссова-Сіліна Г.О. Інклюзивне навчання в ЗП(ПТ)О в умовах воєнного стану: навчально-методичний посібник / Галина Коссова-Сіліна. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 129 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740470>
2. Коссова-Сіліна Галина. Науково-методичний супровід розвитку інклюзивної компетентності фахівців професійної (професійно-технічної освіти) в умовах воєнного стану // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. – 2023-2024. №2. – Том I (92). – С.40-50. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/741299> / <https://osvita.eeipsy.org/index.php/eeip/article/view/590>
3. Коссова-Сіліна Г. О. Розвиток інклюзивної компетентності фахівців ЗП(ПТ)О в Єдиній освітньо-цифровій екосистемі БІНПО // Вісник науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки «Спеціальна та інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» : матеріали 10-ої Всеукр. наук.-практ. конф. (28 берез. 2024 р.). Вип. 10 / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; [Голов. ред. І. А. Малишевська ; редкол.: Ю. А. Бондаренко, А. А. Колупаєва, О. О. Кравченко [та ін.]. – Умань : Візаві, 2024 р. С. 82 – 85 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740825>
4. Кравченко Ганна, Коссова-Сіліна Галина, Костина Анастасія. Моделювання процесу розвитку інклюзивної компетентності педагога ЗП(ПТ)О в умовах інституту неперервної професійної освіти / Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ У СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Костина А. М., викладачка кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти

Інклюзія – це процес включення всіх громадян у соціум, насамперед тих, хто має труднощі у фізичному чи розумовому розвитку.

Він передбачає розробку і застосування таких методів і прийомів, які зможуть дозволити кожній людині рівноправно брати участь суспільному житті.

Саме завдяки інклюзивній освіті люди з ООП можуть відчувати себе частиною суспільства, знаходити друзів і переймати загальноприйняті моделі поведінки.

Таким чином запровадження інклюзивної освіти у систему навчально-виховного процесу сприяє:

- ✓ полегшеній адаптації дитини з ООП до перебування в різноманітному колективі;
- ✓ розвитку її власних сильних якостей і талантів;
- ✓ досягненню індивідуальних цілей через участь у житті громади та навчального закладу;
- ✓ залученню батьків у процес навчання і життя навчального закладу;
- ✓ формуванню толерантного ставлення і поваги до здібностей інших дітей;
- ✓ розвитку різноманітних навичок.

ПОРЯДОК

організації інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти

Цей Порядок визначає організаційні засади інклюзивного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти незалежно від форми власності та підпорядкування з метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на здобування якісної професійної (професійно-технічної) освіти, перепідготовку та підвищення кваліфікації з урахуванням їх потреб та можливостей.

2. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

- ✓ здобвачі освіти з особливими освітніми потребами
- ✓ особи з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
- ✓ інклюзивна група
- ✓ група у закладі професійної (професійно-технічної) освіти, в якій поряд з іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в

Законах України

[“Про освіту”](#),

[“Про професійну \(професійно-технічну\) освіту”](#).

3. Прийом осіб з особливими освітніми потребами на навчання до закладів професійної (професійно-технічної) освіти, яким не протипоказане навчання за обраною професією, здійснюється з урахуванням прав та гарантій, визначених законодавством.

4. Освітні послуги надаються здобувачам освіти з особливими освітніми потребами закладами професійної (професійно-технічної) освіти із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких осіб.

5. *Організація освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у закладах професійної (професійно-технічної) освіти передбачає:* створення інклюзивного освітнього середовища та забезпечення психолого-педагогічного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми

потребами; приведення території закладу професійної (професійно-технічної) освіти, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення закладів професійної (професійно-технічної) освіти неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну; забезпечення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами необхідними спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку згідно з типовим переліком, затвердженим МОН; диференційований підхід до розроблення освітньої програми, оцінки та контролю якості знань здобувачів освіти з особливими освітніми потребами; застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування, зокрема української жестової мови та рельєфно-крапкового шрифту (шрифту Брайля), із залученням відповідних фахівців і педагогічних працівників; забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат та інші).

6. Керівник закладу професійної (професійно-технічної) освіти на підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного з його батьків (чи іншого законного представника), а також висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром (за умови здобуття загальної середньої освіти), індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) утворює інклюзивну групу. *{Абзац перший пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 765 від 21.07.2021}* Утворення інклюзивної групи в закладі професійної (професійно-технічної) освіти та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу керівника закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Гранична чисельність здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в одній групі визначається з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності такого здобувача освіти, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

7. З метою організації інклюзивного навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами наказом керівника в закладі професійної (професійно-технічної) освіти в межах існуючої штатної чисельності створюється команда психолого-педагогічного супроводу.

8. До складу команди психолого-педагогічного супроводу залучаються педагогічні працівники закладу професійної (професійно-технічної) освіти, які працюють із здобувачем освіти з особливими освітніми потребами безпосередньо, зокрема майстри виробничого навчання або педагоги професійного навчання, асистент майстра виробничого навчання, асистент викладача, керівник фізичного виховання, інші педагогічні працівники відповідно до штату закладу професійної (професійно-технічної) освіти; представник адміністрації закладу професійної (професійно-технічної) освіти та інші фахівці (за потреби), а також за наявності керівник гуртка, перекладач-дактолог, завідувач гуртожитку, коменданти, вихователь, лікар, медична сестра.

9. До функцій команди психолого-педагогічного супроводу належить:

- ✓ співпраця із структурними підрозділами закладу професійної (професійно-технічної) освіти щодо організації інклюзивного навчання;
- ✓ забезпечення психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- ✓ розроблення індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими освітніми потребами, моніторинг його виконання та корегування за потреби;
- ✓ підготовка педагогічних працівників закладу професійної (професійно-технічної) освіти та соціальних працівників, волонтерів до роботи із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів, засідань за круглим столом тощо;
- ✓ консультування та надання методичної допомоги педагогічним працівникам закладу професійної (професійно-технічної) освіти;

- ✓ забезпечення інформаційно-просвітницької діяльності щодо формування позитивного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами;
- ✓ проведення профорієнтаційної роботи серед випускників закладів загальної середньої освіти з особливими освітніми потребами;
- ✓ співпраця із закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями тощо з метою здійснення волонтерської допомоги, спрямованої на підтримку здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

10. Для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами зміст та обсяг навчально-виробничого процесу, строк навчання визначаються освітніми програмами та робочими навчальними планами закладу професійної (професійно-технічної) освіти, які за потреби можуть бути адаптовані для отримання знань, умінь та навичок відповідно до індивідуального навчального плану згідно з індивідуальною програмою розвитку. Освітні програми, які використовуються для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, можуть мати корекційно-розвитковий складник. Індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами розробляється за його участю або одного з батьків (чи інших законних представників), затверджується керівником закладу професійної (професійно-технічної) освіти та підписується ним або одним з батьків (чи інших законних представників). Дотримання вимог стандартів у сфері професійної (професійно-технічної) освіти здобувачами освіти з особливими освітніми потребами забезпечується з урахуванням їх індивідуальних психічних, інтелектуальних, фізичних, сенсорних можливостей та у такій формі, яка для кожного здобувача є найбільш оптимальною.

11. Психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти передбачає, зокрема:

- ✓ навчально-організаційний компонент, що включає допомогу в організації освітнього процесу; розроблення та моніторинг виконання індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими освітніми потребами; організацію індивідуальних консультацій;

- ✓ психологічний компонент - забезпечення системної психологічної допомоги здобувачам освіти з особливими освітніми потребами під час освітнього процесу, зокрема їх соціально-психологічної адаптації до освітнього середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти;
- ✓ соціальний компонент - здійснення заходів щодо соціальної та соціально-побутової підтримки здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, зокрема надання інформації та допомоги під час влаштування в гуртожиток, отримання різних видів державної допомоги, технічних засобів реабілітації, а також провадження волонтерської діяльності.

12. Супровід здобувачів освіти з особливими освітніми потребами можуть здійснювати батьки чи інші законні представники або особи уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери (особи, діяльність яких спрямована на здійснення догляду за особами з інвалідністю та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги).

13. Особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу можуть забезпечувати *асистент майстра виробничого навчання, асистент викладача*, які беруть участь у розробленні та виконанні індивідуального навчального плану здобувача освіти з особливими освітніми потребами, а також забезпечують адаптування навчальних матеріалів з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності

14. Для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, які одночасно з набуттям кваліфікацій професійної (професійно-технічної) освіти здобувають загальну середню освіту, інклюзивне навчання організовується згідно з [Порядком організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах](#), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872 (Офіційний вісник України, 2011 р., № 62, ст. 2475).

15. Професійна підготовка або перепідготовка здобувачів освіти з особливими освітніми потребами здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

Список використаних джерел

1. Закони України “Про освіту”, “Про професійну (професійно-технічну) освіту”, «Про повну загальну середню освіту», «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»
2. Закон України «Про освіту» № 2145-VII від 05.09.2017 (із змінами)
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» (№1324 – VII від 5 червня 2014 року)
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо прав інвалідів» (№ 4213-VI від 22.12.2011)
5. Акти Кабінету Міністрів України

ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ЗП(ПТ)О

Кривобок А. С., викладачка кафедри ТНОП та Д Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти

У часи реформування професійної галузі, де на часі спостерігається тенденція тісної взаємодії закладів професійної освіти і роботодавців-замовників кадрів, гостро постає питання дотримання вимог охорони праці учнів та працівників закладів під час виробничого процесу. Питання охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах професійної (професійно-технічної) освіти на сьогодні актуальне та життєво необхідне.

Особливо це актуально сьогодні, коли в області розпочато роботу щодо упровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку кваліфікованих робітників, де значна частина навчально-виробничого процесу переноситься на виробництво [1].

Відповідно до чинного законодавства при укладанні трудових договорів учнів з роботодавцями важливого значення набуває раціональне використання праці неповнолітніх під час навчально-виробничого процесу на

підприємствах, в установах, організаціях. Нерідко роботодавці зловживають цими правилами в частині використання праці учнів, що не відповідає змісту освітніх програм виробничого навчання та виробничої практики. З метою недопущення таких порушень, представники освітнього закладу повинні посилити свій контроль за організацією виробничого процесу на підприємствах та у сфері побуту [2].

Розглянувши систему охорони праці, її стан на сьогоднішній день і провівши аналіз можна виявити такі проблеми в сфері інформаційного забезпечення умов охорони праці, а саме:

- ускладнений процес доступу до інформації з охорони праці;
- низький рівень взаємодії;
- низький рівень навчання в сфері охорони праці;
- інформаційний супровід діяльності органів влади, що застосовується сьогодні як суб'єктів системи забезпечення охорони праці розраховано на активного і кваліфікованого користувача.

Актуальним є питання дотримання норм законодавства з питань охорони праці учнів під час проходження виробничої практики на виробництві, проведення інструктажів, навчання та перевірки знань з охорони праці та безпеки життєдіяльності з працівниками та учнями. Існує відповідальність за порушення цих норм, як роботодавців, так і представників закладів освіти, особливо це стосується при організації робіт учнів за професіями з підвищеною небезпекою.

З метою запобігання травматизму та нещасних випадків у ЗП(ПТ)О під час освітнього процесу, усі його учасники повинні дотримуватися вимог чинного законодавства, потрібно провести превентивні заходи направлені на запобігання травматизму та нещасних випадків з працівниками та учнями під час навчально-виробничого процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Для наукового і науково-технічного вирішення проблем охорони праці, забезпечення системного й комплексного підходу до організації нормотворчої

діяльності, вдосконалення нормативної бази з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища в Україні створено мережу базових (головних) організацій та установ. Їх діяльність охоплює майже всі визначені напрями охорони праці, що потребують розвитку й удосконалення. Такі організації визначено в більшості галузей народного господарства згідно з рішенням міністерств, відомств, концернів, корпорацій та інших об'єднань підприємств, створених за галузевим принципом. Це провідні науково-дослідні, проектно-конструкторські та інші організації, які спеціалізуються з питань безпеки, гігієни та виробничого середовища.

Для наукового забезпечення охорони праці створено Національний науково-дослідний інститут охорони праці, який разом з інститутами Академії наук України та іншими науково-дослідними і проектно-конструкторськими установами, навчальними закладами здійснює фундаментальні і прикладні наукові дослідження з проблем охорони праці та ідентифікації професійної небезпечності [3].

На Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці покладено виконання функції головної організації в Україні, яка координує роботу в даному напрямку, надає методичну допомогу фахівцям, організує підвищення їх кваліфікації, а також безпосередньо опрацьовує проект міжгалузевих і окремих галузевих нормативних актів про охорону праці.

Список використаних джерел

1. Гасило Ю. А. Охорона праці в галузі та цивільний захист: навчальний посібник / Ю. А. Гасило, О. А. Крюковська. К. О. Левчук, Р. Я. Романюк. - Кам'янське : ДДТУ, 2017. - 369 с.
2. Куріс Ю. В., Тарасов В. К., Банах А. В. Соціально-психологічні засади виробничої діяльності. Гуманітарний вісник ЗДІА. Збірник наукових праць. Вип. 68, 2017. С. 216-222.
3. Куріс Ю. В. Дослідження системи управління охороною праці на промислових підприємствах. Енергетика і електрифікація. №4. 2018. С. 24-28

МІННА БЕЗПЕКА

Куцак Є.В. майстер виробничого навчання, Центральноукраїнське вище професійне училище імені Миколи Федоровського

Актуальність даної теми обумовлена тим, що існує проблема забруднення територій вибухонебезпечними предметами, з якою Україна стикнулася в 2014 році, вийшла на новий рівень загрози з початком повномасштабної війни в 2022 році. Згідно зі статистикою Державної служби з надзвичайних ситуацій (ДСНС) станом на серпень 2022 року, понад третина територій України зараз потенційно забруднені боєприпасами та вибухонебезпечними предметами[1].

Проблемою мінної безпеки є те, що учням потрібно знати правила мінної безпеки, вміти розпізнавати вибухонебезпечні предмети, відрізнити попереджувальні знаки, знати правила поведінки, слідувати їм.

Причиною цього явища насамперед є поява потенційно небезпечних місць в Україні, де велися активні бойові дії, і тепер загрожують мешканцям міст та селищ.

Мінна просвіта — це інформація про ризики, пов'язана з вибухонебезпечними предметами[2]. Мета мінної просвіти - зберегти якомога більше життів, які можуть постраждати через замінованість територій і нерозірвані боєприпаси внаслідок повітряних ударів.

Учні не повинні спеціалізуватися на ВВП та механізмі їхнього спрацювання. Мета не в тому, щоб вони стали саперами чи дуже добре розбиралися в цих смертоносних предметах[2].

Завдання учня – запам'ятати зовнішній вигляд, форму, колір ВВП, із чого він зроблений і на що схожий. Не потрібно, щоб учні запам'ятовували назву кожного предмету, номер, як він влаштований всередині тощо. Завдання мінної просвіти, щоб учні зрозуміли, що саме це є небезпечні предмети, де вони можуть бути розміщені, про це вказують певні ознаки, й у якому випадку

необхідно виконати певні дії[2]. Викладання мінної безпеки складається з 4 основних аспектів

Перший компонент — це вміння розпізнати ВНП. Існує два типи ВНП: нерозірвані боєприпаси – це боєприпаси, які не здетонували належним чином та покинуті ВНП – боєприпаси, залишені військовими. Необхідно розповідати учням, як їх розпізнати, а саме, як вони виглядають, який мають колір, яка форма, який розмір. Завдання полягає не в тому, щоб спробувати назвати їх, чи розпізнати. Головне зрозуміти, що це вибухонебезпечні предмети і ніколи до них не наближатися[2].

Другий компонент — це місця. Необхідно вміти розпізнавати небезпечні території. Ці місця мають ряд ознак за якими ми можемо визначити. Потенційно замінованими є ті ділянки, де базувалися військові, проходили бойові дії, місця зіткнень, які були не під контролем уряду, а також ті, по яких завдавали авіаударів[2]. Тому учням необхідно наголошувати, що туди не потрібно заходити. На що звертати увагу перебуваючи в таких територіях, щоб уникнути мінної небезпеки. Це, по-перше, покинуті або зруйновані, понівечені будівлі. По-друге, ознакою небезпеки також є покинута або зачищена військова або цивільна машина [2].

Третій компонент — це попереджувальні знаки. Офіційні попереджувальні знаки – це червона табличка з черепом або червоно-біла, трикутної чи квадратної форми[2]. Також існують неофіційні знаки, і їх значна більшість, адже щоб був встановлений офіційний знак цю ділянку повинен оглянути офіційна уповноважена установа, та підтвердити факт, що там є міни чи нерозірвані боєприпаси. Але оскільки факт обстеження займає тривалий час і потребує людських ресурсів, у реальності неофіційні знаки можна зустріти значно частіше на територіях на яких завдавалися удари або були невідконтрольні уряду. Тому вкрай важливо навчити учнів, якими різними можуть бути неофіційні знаки. Зазвичай це саморобні знаки з підручних засобів, зроблені місцевим населенням, щоби попередити інших про небезпеку цієї ділянки. Будь-яка дитина повинна вміти розпізнавати попереджувальні

знаки офіційні чи неофіційні[2].

Четвертий компонент — це алгоритм дій. Цей компонент розкриває дії, коли ми бачимо вибухонебезпечний предмет, або предмет, що викликає підозру, - це може бути бомба чи її залишки, будь-що, що вибухає, будь-що, що схоже на міну, або ж покинутий побутовий предмет, як-от, іграшка, коробка цукерок, книга, що десь лежить, і ви раптом їх побачили. Перший крок- не торкатися цього предмету за будь-яких обставин. Другий крок – не наближатися до цих предметів чи до такої території.. Третій крок – зателефонувати за номером – 101[2].

Алгоритм дій у разі знаходження ВНП.

Якщо дитина натрапила на ВНП — вона має знати чіткий алгоритм дії:

1. НЕ підходити
2. **НЕ чипати ні руками, ні сторонніми предметами**
3. **Повідомити дорослих і 101**

Просто проінформувати учня про ризики не означає вплинути на його ставлення й тим паче — на його поведінку. Культура — це завжди про частоту, довготривалість і комплексність. Одноразового інформування через соціальні мережі або короткого спілкування під час уроку, або ж постера на дошці оголошень недостатньо, щоб забезпечити кінцеву мету. До того ж усе це має коротку актуальність і вплив на сучасну дитину[2].

(слайд 10)

З одного боку, мінна просвіта має 4 обов'язкові компоненти, які потрібно донести учням. А з іншого боку — є і табу, або так звані «червоні лінії». Це те, чого не варто говорити, робити чи показувати під час викладання мінної безпеки, щоб не нашкодити учневі чи ускладнити процес засвоєння та запам'ятовування[2].

Учням не потрібно знати конкретні назви ВНП і їхні технічні деталі. У мінній просвіті варто дотримуватися принципу «не нашкодь». Нова

інформація не має лякати й травмувати учнів.

Під час проведення уроку не використовують моделі ВНП. Дуже важливо показати учням як приховується ВНП в навколишньому середовищі, бо зазвичай видно його тільки частину, а не з усіх сторін і так, як показується на картинках. Не потрібно показувати моделі, адже це розпалює цікавість, і стимулює бажання доторкнутися. Це пов'язано з тим, щоб потім учні не стали цікавитися і не намагалися знайти цей предмет для подальшого доторкання до нього. Тому навчити саме розпізнавати ВНП у траві, кущах, снігу та іншому оточенні – є задачею педагогічного працівника[2].

Кожне заняття на складну тему для дитини й кожна розмова має три наступні етапи[2]:

Етап I — стабілізація.

Етап II — конфронтація.

Етап III — інтеграція.

Стабілізація— говоримо дітям усе те, що сприяє відчуттю безпеки та надає стійкість. На цьому етапі ми знайомимося, розповідаємо про себе, про правила, разом робимо рух чи дихальну практику.

Конфронтація — це знайомство зі складною інформацією та безпосереднє опрацювання теми.

Інтеграція — перевірка того, з чим діти йдуть із зустрічі з нами. Іншими словами — запитання, висновки, резюмування, ігри, спільні активності. Ми можемо запитати у дитини: «Що для тебе сьогодні було найцікавішим?», «Чого ти навчиш своїх близьких?».

(слайд 12)План-конспект розбитий на кроки[1]:

Крок 1 – Вхідне тестування. Учні самостійно виконують завдання. Опісля можна провести самоперевірку або взаємоперевірку, попросивши учнів обмінятися листками з сусідом.

Час проведення до 10 хвилин.

Крок 2 – Повідомляється про чотири правила. Правило№1: Будь уважний. Правило№2: Не підходь.Правило№3: Не чіпай. Правило№4: телефонуй 101.

Час проведення до 3 хвилин.

Крок 3 – Повідомляється колір та форми вибухонебезпечних предметів. Час проведення до 7 хвилин.

Крок 4 – Повідомляється де вибухонебезпечні предмети можуть ховатися.

Крок 5 – Вивести на екран або роздрукувати запитання/зображення. Попросити учнів позначити правильну відповідь і аргументувати її. Час проведення до 3 хвилин.

Крок 6 – Огляд локацій, де можуть бути розміщені вибухонебезпечні предмети. Час проведення до 10 хвилин.

Крок 7 – Якщо є технічна можливість вивести на екран або роздрукувати запитання\зображення. Попросити учнів позначити правильну відповідь і аргументувати її. Час проведення до 3 хвилин.

Крок 8 – Повідомлення учням про офіційні та саморобні знаки, які попереджають про небезпеку. Час проведення – до 3 хвилин.

Крок 9 – Якщо є технічна можливість вивести на екран або роздрукувати запитання\зображення. Перегляд відео файлу. Час проведення до 3 хвилин.

Крок 10 – Провести вихідне тестування, щоб дізнатися на скільки зросла обізнаність учнів у темі мінної безпеки після завершення уроку. Час проведення – до 10 хвилин.

Список використаних джерел

1. Посібник для освітян «Як розповідати про мінну безпеку» ЮНІСЕФ, 2022
2. Онлайн-курс для освітян про ефективне та практичне навчання мінної безпеки дітей шкільного віку <https://courses.bezpeka.info/course/for-educators>

НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

Кучеренко І. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін, Білоцерківський інститут неперервної післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

В умовах сьогодення важливе завдання закладів професійної (професійно-технічної) освіти – здійснювати освітній процес державною українською мовою і готувати висококваліфікованих фахівців, котрі володіють державною мовою в усній та писемній її формах у різних сферах і ситуаціях комунікації.

Чинні державні документи декларують функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України, використання державної української мови в закладах освіти, науки, культури.

Відповідно до статті 7 Закону України «Про освіту», мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. Держава гарантує кожному громадянину України право на здобуття формальної освіти на всіх рівнях (дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої), а також позашкільної та післядипломної освіти державною мовою в державних і комунальних закладах освіти.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», посадові та службові особи підприємств, установ і організацій державної й комунальної форм власності, тобто керівники закладів освіти, працівники органів управління освітою, педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники, крім іноземців чи осіб без громадянства, які запрошені до закладів освіти та/або наукових установ і працюють на тимчасовій основі як наукові, педагогічні, науково-педагогічні працівники або викладачі іноземної мови, зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків.

Відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про забезпечення

функціонування української мови як державної», державна мова є робочою мовою спілкування для підприємств, установ та організацій державної і комунальної форм власності, у тому числі мовою засідань, заходів, зустрічей. Тобто державна мова має застосовуватися в робочий час науково-педагогічними, педагогічними та іншими працівниками закладів освіти.

Стаття 30 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» визначає, що всі суб'єкти господарювання мають обслуговувати споживачів державною мовою. У сфері освіти це стосується закладів освіти, підприємств, установ та організацій всіх форм власності, фізичних осіб-підприємців, які надають освітні послуги. Державною українською мовою має здійснюватися освіта будь-якого рівня та форм: очна, заочна, дистанційна, мережева, екстернатна, сімейна тощо, надаватися освітні послуги, навчання будь-якій професії, навчання через мережу Інтернет, телебачення/радіо, і поштою.

Українською мовою зобов'язані користуватися під час надання освітніх послуг:

- ✓ для здобуття усіх рівнів освіти;
- ✓ для отримання додаткових знань і навичок, перепідготовки, підвищення кваліфікації, здобуття нової професії та самовдосконалення;
- ✓ для провадження освіти у сфері спорту і культури;
- ✓ у школах з підготовки водіїв транспортних засобів;
- ✓ під час допоміжної діяльності у сфері освіти.

Міністерство освіти і науки України (лист від 17.09.2019 р. року «Про застосування державної мови в освітньому процесі» та лист 01.02.2018 року «Щодо застосування української мови в освітній галузі») декларує, що державна мова має використовуватися в межах освітнього процесу, під час проведення навчальних занять (крім занять із навчальних предметів, які, згідно з освітньою програмою закладу освіти, викладаються іноземними мовами або мовами корінних народів і національних меншин), у спілкуванні вчителів, викладачів, іншого персоналу закладів освіти як зі здобувачами освіти

(вихованцями), так і між собою.

Відповідно до наказу Міністерства освіти України № 1033 «Про впровадження нової редакції Українського правопису» від 2019 року, структурним підрозділам МОН потрібно використовувати норми нової редакції Українського правопису.

Реалізація педагогами навчально-виховної і навчально-виробничої діяльності державною українською мовою у закладах освіти є важливою і необхідною, відповідно чинних державних вимог, для формування і розвитку фахівця нової генерації, майбутнього спеціаліста, котрий має високий рівень особистісної комунікативної компетентності, набув компетентності спілкування державною мовою, імплементує концепцію сучасної редакції Українського правопису 2019 р. у суспільній та професійній діяльності.

У чинних державних освітніх документах першою із ключових компетентностей визначено компетентність спілкування державною мовою, що передбачає розширення професійного словникового запасу, розвиток вміння лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, усно і письмово висловлюватися, сприймати, розуміти й інтерпретувати поняття і факти, використовувати мовні засоби в освітньому процесі, викликати почуття естетичного задоволення у спілкуванні, обирати мовні і мовленнєві засоби з урахуванням морального кодексу і культурних традицій (дотримання мовного етикету, доречність мови).

З урахуванням змін у чинному Українському правописі й потреби додержання його вимог у писемному мовленні виникає необхідність розвинути й удосконалити орфографічну компетентність, грамотність здобувачів вищої освіти. Орфографічна компетентність – це сукупність сформованих орфографічних знань, вироблених орфографічних умінь та навичок і досвіду їх застосування у практиці писемного мовлення відповідно до чинних норм сучасної української літературної мови. У системі вищої мовної освіти важливо акцентувати увагу на оновленні, поглибленні й систематизації знань студентів із сучасної орфографії на основі чинної

редакції Українського правопису, розвитку та вдосконаленні в них орфографічних вмінь та навичок відповідно до змін у цьому документі.

Під час розвитку орфографічної компетентності важливо:

1. Сформувати знання і розуміння:

- ролі та значення державної української мови у спілкуванні;
- ключових змін нової редакції Українського правопису 2019 р.;
- особливостей застосування нової редакції Українського правопису в освітньому процесі та професійній діяльності;
- нюансів збереження традиційних і впровадження нових тенденцій Українського правопису;
- сутності та змісту основних орфографічних понять;
- орфографічних правил сучасної української літературної мови.

2. Розвинути вміння та навички:

- дотримуватися сучасних орфографічних норм української літературної мови;
- правильно писати слова, обґрунтовуючи написання орфографічними правилами;
- застосовувати нову редакцію Українського правопису в писемному мовленні;
- використовувати набуті мовні знання у мовленнєвій практиці.

Дотримання нормативних документів в аспекті функціонування української державної мови є важливою умовою здійснення продуктивної навчальної діяльності у закладах освіти.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ В ЗП(ПТ)О: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА УСПІШНІ ПРАКТИКИ

Лебідь О. М.; старша викладачка кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, майстер виробничого навчання Державного навчального закладу "Буцький політехнічний професійний ліцей".

Цифрові інструменти значно полегшують роботу у всіх сферах нашого життя, в тому числі і в освіті. Для безпеки в роботі і навчанні важливо допускати мінімум помилок. Штучний інтелект та цифрові технології тепер дозволяють мінімізувати недолік людського фактору в тих сферах життєдіяльності людини, де помилки недопустимі і можуть призвести до тяжких наслідків. Це безпека життєдіяльності, охорона праці. Оскільки студенти ЗП(ПТ)О навчаються для того, щоб у майбутньому стати професіоналами, вони повинні чітко розуміти, з якою небезпекою зіткнуться вони на роботі. В цьому допоможуть різні цифрові інструменти та штучний інтелект.

Такі цифрові інструменти можуть бути застосовані для охорони праці в ЗП(ПТ)О: застосування віртуальної реальності в навчанні та симуляції небезпечних ситуацій; застосування доповненої реальності для організації безпечних умов в ЗП(ПТ)О; інтеграція доповненої та віртуальної реальності в навчанні та симуляції небезпечних ситуацій [1, с. 11].

В штучний світ можна зануритись частково, або максимально. Для часткового занурення достатньо смартфона, який відтворюватиме реальний світ на екрані, проте покаже додаткові віртуальні предмети, які реагують на дотики, видають звуки (доповнена реальність). Можна зануритись у віртуальний світ повністю (віртуальна реальність), використовуючи додаткові засоби, різні шоломи та окуляри. Тепер такі інструменти використовують для

розваг, проте перенести їх в ЗП(ПТ)О буде дуже корисно.

Віртуальна реальність допоможе вивчити середовище, у яке не можна перенестись фізично, не нашкодивши собі чи навколишньому середовищу. Можна зануритись в предмети, які в реальному житті дуже малі, або охопити великі масштаби, наприклад, космічні. Цифрові технології з повним зануренням у віртуальну реальність максимально знижує фактор відволікання, що актуально для молодих людей, що навчаються в ЗП(ПТ)О.

Студенти матимуть можливість проводити досліди, і у разі неправильної дії виникне симуляція небезпечної ситуації, яка навчить, проте не зашкодить здоров'ю. Завдяки таким іграм у тих, хто навчається в ЗП(ПТ)О, виробиться рефлекс, який працюватиме на самоконтроль, виконуючи правила техніки безпеки.

Новітні технології відіграють важливу роль у навчанні дітей з фізичними, соціальними або когнітивними порушеннями. Адже за допомогою імерсивних технологій можна створити інклюзивне навчальне середовище з урахуванням потреб і можливостей кожного. Це може стати одним з важливих кроків у демократизації знань.[2]

Доведено, що з використанням технологій віртуальної реальності відбувається запам'ятовування набагато краще, аніж з використанням підручника чи інших джерел інформації, які задіюють меншу кількість органів чуття.[3]

Віртуальна та доповнена реальність в навчанні допоможе у змішаному навчанні та навчанні онлайн в ЗП(ПТ)О, що дуже актуально в умовах війни. Деякі студенти навчаються за кордоном, і можуть мати доступ до технічного забезпечення, яке підтримує зв'язок з вітчизняним навчальним середовищем, чи із середовищем інших країн.

В процесі відбудови та виконання роботи в небезпечних регіонах України, необхідно готувати нових спеціалістів в ЗП(ПТ)О. Середовище бойових дій також іноді необхідно відтворити у навчанні, набагато безпечніше – з використанням інформаційних технологій. Також це допоможе ознайомити

із ситуацією в нашій країні іноземних партнерів наглядно.

Прогрес не стоїть на місці, і перш за все, повинен відбуватись в освіті. Застосування доповненої та віртуальної реальності у ЗП(ПТ)О допоможе стимулювати систему освіти до розвитку: створення нових ефективних програм, на рівні від держави до окремого закладу, який пристосовуватиметься до швидких змін, викликів, потрясінь.

Проте слід враховувати, що впровадження цих технологій вимагає істотних зусиль, а також часу та фінансових ресурсів, оскільки розробка програм під VR є дороговартісним завданням. [4, с. 3]

Звичайно, ніхто не стверджує, що традиційну практику необхідно повністю замінити віртуальною, доповненою реальністю або штучним інтелектом. Проте є сфери, де тільки з допомогою цифрових технологій можна добитися результату: складні хірургічні операції, які потребують точності, і можуть проводитись навіть на відстані. Цифрові технології в ЗП(ПТ)О зроблять практику можливою віддалено, при тренуванні навиків виконання техніки безпеки. Проте до самої практики є питання: на неї витрачається час, бізнес не має бажання брати практикантів, а університети проводять практику фіктивно.

Застосування віртуальної реальності в ЗП(ПТ)О тепер дуже актуальне при глобалізаційних процесах, коли ринок всього світу об'єднаний, відбувається обмін ідеями та знаннями для максимальної ефективності. Всі ідеї, які з'являються, використовуються разом, а не поодинокі на тій території, де вони виникли, що було б неефективно. Освіта і наука у доповненій чи віртуальній реальності допоможе в будь-якому куточку світу змодельовати ідеї, щоб перевірити їх максимально швидко і навчити молодих спеціалістів в ЗП(ПТ)О інноваціям, що стосується охорони праці та безпеки життєдіяльності.

У зв'язку із виникненням нових технологій, дуже дорого оновлювати матеріальну базу в навчальних закладах. А охорона праці та безпека життєдіяльності на виробництві та в самому ЗП(ПТ)О не перестають бути

актуальними. Набагато дешевше, швидше і точніше змінити модель віртуальної реальності, аніж удосконалити чи змінити реальні механізми. Потрібно підтримувати баланс того, наскільки цифрові технології замінять традиційні моделі. Це питання вирішується з огляду на те, наскільки часто змінюються технології напрямку діяльності конкретного ЗП(ПТ)О, чи вигідно там часто оновлювати матеріальну базу, чи краще задіяти інформаційні цифрові технології. Проведення наукових досліджень в ЗП(ПТ)О можуть мати наслідки для чийогось здоров'я або навколишнього середовища. Щоб позбутись такої ситуації, застосовуються цифрові технології.

Люди можуть мати різні роздали або страхи. Те, що ситуація відбувається не насправді, знижує стрес студента ЗП(ПТ)О, який опановує професію. Це також відноситься до безпеки, так як реальна ситуація може зашкодити психологічному або психічному здоров'ю.

В одному дослідженні студентам-медикам проводили VR-моделювання надзвичайних ситуацій, таких як зупинка серця, щоб відпрацювати свою реакцію. Дослідження показало, що студенти, які тренувалися з моделюванням VR, показали значно кращі результати в реальних ситуаціях, ніж ті, хто цього не робив.[5]

Використання діджиталізації в охороні праці на практиці в ЗП(ПТ)О, і не тільки: зменшення обсягу паперової документації, заміна її на електронну, що знижує навантаження і підвищує продуктивність проведення інструктажів; камери, які попереджують водіїв про небезпечні об'єкти; аналіз стану людини за показниками тіла, які зчитують датчики (пульс, серцебиття, дихання), наприклад, для водіїв, щоб визначити ступінь їх втоми; автоматизоване нагадування про необхідність проведення медогляду, уточнення якого саме, бо для кожної професії вони різні.

Впровадження на підприємстві можливостей «розумних гаджетів» може сприяти здійсненню в компаніях виробничого моніторингу здоров'я працівника протягом робочої зміни в режимі реального часу.[6, с. 132]

Отже, наведені приклади теоретичного та практичного використання

інформаційних технологій для підвищення ефективності навчання в ЗП(ПТ)О допоможуть використовувати їх в охороні праці. У виробництві та навчанні віртуальна, доповнена реальність, штучний інтелект допомагає знизити травматизм робітників, клієнтів (пацієнтів), знизити шкідливість навколишньому середовищу.

Список використаних джерел

1. Віртуальні навчальні інструменти для симуляції небезпечних ситуацій / Д.Ю. Головка, Біла Церква, БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН УКРАЇНИ, 2023 р. 38 с.
2. Віртуальна та доповнена реальність: як нові технології надихають вчитися. URL: <https://osvitoria.media/opinions/virtualna-ta-dopovnena-realnist-yakoyu-mozhe-butu-suchasna-osvita/> (дата доступу 21.10.2024).
3. VR helps us remember. URL: <https://techcrunch.com/2018/06/14/vr-helps-us-remember/> (дата доступу 21.10.2024).
4. Хміль Н. А., Галицька-Дідух Т. В., Ван Ц. Використання віртуальної та доповненої реальності в українській освіті. *АКАДЕМІЧНІ ВІЗІЇ*. 2023. № 22. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8251886>
5. Віртуальна реальність в медицині – актуальне сьогодення та захоплюючі перспективи. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/virtreal.htm> (дата звернення: 22.10.2024)
6. Крайнюк О.В., Буц Ю.В., Барбашин В.В., Діденко Н.В. Перспективи диджиталізації у сфері охорони праці. *Комунальне господарство міст*. 2020. Т. 6, вип. 159. DOI 10.33042/2522-1809-2020-6-159-130-138. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/58178/1/5686-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-12023-1-10-20201217.pdf> (дата звернення 22.10.2024)

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ

Литвин Т. О., студентка 2 курсу, групи ПС-23-11-зМ спеціальності 053” Психологія” Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України

Протягом триваючого воєнного стану в Україні важливою задачею для освітян є створення безпечного середовища, яке забезпечуватиме дітям право на освіту та безпечні умови для навчання. Після завершення воєнних дій, вимоги до підтримання безпечного освітнього середовища в навчальних закладах залишатимуться актуальними на тривалий час. Брюс Шнаєр, відомий американський криптограф та фахівець з комп'ютерної безпеки, підкреслює, що безпека є безперервним процесом, а не одноразовим результатом. Він зауважує, що поняття безпеки включає не тільки фізичне середовище, а й безпечність спілкування, пересування, психологічний клімат, умови праці та інформаційний простір [8].

Безпечне освітнє середовище визначається як таке, де забезпечуються наступні умови: безпечне навчання та праця, комфортна міжособистісна взаємодія, відсутність будь-яких проявів насильства, та де дотримуються права і норми безпеки всіх учасників освітнього процесу. Цей термін юридично визначено в статті 1 Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16 січня 2020 року [6].

Протягом останніх років у вітчизняній та зарубіжній науці спостерігається значний інтерес до дослідження різних аспектів безпеки, включаючи національну, міжнародну, економічну, психологічну, інформаційну [1]. Однак, як зазначає В. Мельник, часто ці дослідження зосереджені лише на окремих аспектах або елементах безпеки, не враховуючи взаємозв'язок різних рівнів безпеки та їхнє взаємодіяння [4].

Перед тим як досліджувати поняття "безпека інформаційного освітнього середовища", важливо чітко зрозуміти, що таке "освітнє середовище" та "безпека". Поняття "освітнє середовище" визначено багатьма дослідниками як

система впливів і умов, що сприяють формуванню та розвитку особистості в соціальному та просторово-предметному контексті [3,4]. За словами Г. Гончаренка, освітнє середовище є частиною соціокультурного простору і створює психолого-педагогічні умови для становлення особистості [7]. А В. Мартинюк, аналізуючи освітнє середовище вищих навчальних закладів, акцентує на сукупності духовно-матеріальних умов, що сприяють саморозвитку та реалізації творчого потенціалу студентів, вважаючи його моделлю соціокультурного простору [3].

Таким чином, розуміння цих компонентів є ключовим для подальшого глибшого аналізу безпеки інформаційного освітнього середовища і розробки ефективних методів забезпечення цієї безпеки в освітніх установах.

Відповідно до згуртованої думки провідних дослідників, освітнє середовище представляє собою комплекс спеціально створених умов, котрі сприяють розвитку та формуванню особистості. Справжню їх ефективність можна оцінити лише за умови, що кожен учасник освітнього процесу почувається у безпеці. Це узгоджується з висновками Абрахама Маслоу, який у своїх дослідженнях про ієрархію потреб виявив, що потреба у безпеці є однією з найважливіших після задоволення основних фізіологічних потреб [8].

Безпека визначається як стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави від усіх можливих внутрішніх та зовнішніх загроз [7]. В контексті освітньої установи визначено "комплексну безпеку" як стан захищеності від різноманітних загроз соціального, техногенного та природного походження, що забезпечує безпечне і стабільне функціонування освітнього закладу [7]. Таким чином, забезпечення комплексної безпеки стає ключовим аспектом у створенні оптимальних умов для освіти та розвитку.

Забезпечення інформаційної безпеки в освітньому середовищі набуває особливої ваги в умовах широкого впровадження інформаційно-комунікаційних технологій. За спостереженням відомої української педагогині Нелі Кириленко, використання інформаційно-комунікаційних технологій у сфері освіти має значний глобальний вплив на розвиток

особистості. Н. Кириленко акцентує увагу на масштабному впливі цих технологій, який може мати як позитивні, так і негативні наслідки для освітнього середовища.

Однією з основних проблем, які вона виділяє, є відсутність адекватних механізмів контролю за якістю інформації, яка стає доступною через сучасні телекомунікаційні технології. Це призводить до того, що освітній простір наповнюється великою кількістю неперевіреної або недостовірної інформації. Також дослідниця підкреслює ризик неконтрольованого поширення інформації сумнівного змісту, включаючи агресивні або провокативні матеріали, що може сприяти виникненню таких явищ, як насильство, булінг та кібербулінг серед учнівської аудиторії.

Як підкреслює Н. Кириленко, інформатизація освіти призводить до масового глобального впливу на особистість, що ставить перед суспільством нові виклики щодо інформаційної безпеки [2, с. 150].

Основні проблеми, які виникають у контексті інформаційної безпеки освітнього середовища, включають масовий вплив через телекомунікаційні технології, які можуть спрямовуватися на формування певної громадської думки, культурних норм, морального розвитку та поведінкових механізмів. Відсутність ефективних механізмів контролю за якістю інформації, яка стає доступною через ці технології, призводить до зростання обсягу недостовірної інформації в освітньому просторі. Крім того, легкий доступ до порнографії та контенту, що містить насильство, через телекомунікаційні канали становить додаткову загрозу споживачам освітніх послуг [2, с. 150-151].

На законодавчому рівні вже прийнято низку актів, спрямованих на регулювання інформаційної безпеки, проте нормативні документи часто не включають чіткі визначення поняття "інформаційна безпека суспільства, середовища та людини", не надають конкретних правових механізмів для її забезпечення [2, с. 151]. Це створює прогалини у правовому регулюванні, що може підсилювати виклики, пов'язані з інформаційною безпекою в освітньому середовищі.

Отже, основні проблеми, які виникають у контексті інформаційної безпеки освітнього середовища, включають масовий вплив через телекомунікаційні технології, які можуть спрямовуватися на формування певної громадської думки, культурних норм, морального розвитку та поведінкових механізмів. Відсутність ефективних механізмів контролю за якістю інформації, яка стає доступною через ці технології, призводить до зростання обсягу недостовірної інформації в освітньому просторі. Крім того, легкий доступ до порнографії та контенту, що містить насильство, через телекомунікаційні канали становить додаткову загрозу.

Розвиток особистості досягає успіху в середовищі, яке побудоване на гуманістичних принципах, визнає непорушну цінність кожної людини та сприяє її самореалізації. Безпека у навчальних закладах виступає не тільки якісною характеристикою, але й як необхідна умова для їх ефективного функціонування. Ось чому стає актуальним глибше дослідження проблематики інформаційної безпеки освітнього середовища. Це вимагає розробки та впровадження новітніх технологій, що дозволили б удосконалити методи забезпечення інформаційної безпеки в освітніх інституціях, забезпечуючи тим самим оптимальні умови для навчання і розвитку.

Список використаних джерел

1. Каташов А. І. Педагогічні основи розвитку інноваційного освітнього середовища сучасного ліцею : автореф. дис ... канд. пед. наук, спеціальність „Педагогіка” / А. І. Каташов. – Луганськ, 2001. – 22 с.
2. Кириленко Н. М. Проблеми інформаційної безпеки освітнього середовища вищого навчального закладу / Н. М. Кириленко // Інформаційно-телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: третя міжнар. наук.-практ. конф.: [в 2 ч.] . Ч.1. / Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Інститут педагогічної освіти і освіти

- дорослих НАПН України та ін. ; [за ред. М.М. Козяра, Н.Г. Ничкало]. – Львів : ЛДУ БЖД, 2012. – С. 149–151.
3. Мартинюк В. П. Економічна безпека вищих навчальних закладів в Україні: передумови оцінювання [Електронний ресурс] / В. П. Мартинюк // Економіка Менеджмент Підприємництво – № 25(II) – 2013. – Режим доступу : <http://eme.ucoz.ua/pdf/252/24.pdf>
 4. Мельник В. Безпека особи в системі загальної безпеки [Електронний ресурс] / В. Мельник. – Режим доступу : http://www.nbuuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/PSF/2009_11/Melnyk.pdf
 5. Нижник Н. Р. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан і тенденції розвитку) : [навчальний посібник] / Н. Р. Нижник, Г. П. Ситник, В. Г. Білоус. – К. : Преса України, 2022. – 304 с.
 6. Ситник Г. П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади) : підручник / Г. П. Ситник. – К. : НАДУ, 2012. – 544 с.
 7. Совгіра С. В. Проблеми інформаційної безпеки як основи життєдіяльності особистості в освітньому середовищі / Совгіра С. В., Гончаренко Г. Є. / IV Всеукраїнські наукові читання пам'яті Сергія Терещука : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Миколаїв, 23-24 квітня 2015 р.) / Чорноморський державний університет імені Петра Могили / редкол. Л.П. Клименко та ін. – Миколаїв : ФОП Швець В.Д., 2015. – С. 205–208.
 8. Abraham H. Maslow. Motivation and Personality (2nd ed.) N.Y.: Harper & Row, 2004. – Режим доступу : <http://www.psylib.org.ua/books/masla01/index.htm>

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ТА ПРОЦЕСНИЙ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ

Нестеров О., завідувач кафедри «Охорони праці і навколишнього середовища» НУ «Запорізька політехніка»

Досягнення позитивних змін в безпековому середовищі можливо на основі формування більш свідомого ставлення працівників і посадових осіб усіх рівнів до питань безпеки, зокрема і шляхом удосконалення системи навчання. Тому перш за все розв'язанням цього завдання мають займатися навчальні заклади усіх рівнів акредитації, оскільки в їхніх стінах проходять підготовку майбутні кадри для промисловості,

У відповідності до вітчизняного законодавства основним методом підвищення виробничої безпеки, що визначається як функціональний, є система триступеневого контролю за станом охорони праці. **Сутність такого підходу полягає у проведенні аналізу потенційних небезпек з визначенням потенційно небезпечного або шкідливого виробничого чинника, пошуку причин його прояву та з'ясування можливих наслідків негативного впливу на людину. На основі аналізу планують поліпшувальні (попереджувальні) заходи які спрямовані на виключення або мінімізацію негативного впливу небезпечних або шкідливих чинників виробничого процесу.**

Аналіз потенційних небезпек проводиться, виходячи із системи «людина – середовище – машина». В процесі аналізу потрібно визначити специфіку виконуваних робіт, результати атестації робочих місць та зон де повинні бути забезпечені оптимальні умови праці, наявність технічних засобів, які підвищують безпечність виробничих процесів. Далі надається оцінка метеорологічним факторам, наявності шкідливих речовин, встановлюються оптимальні параметри освітлення робочих місць, виявляються джерела підвищених вібрації та шуму, з'ясовуються причин можливих загорянь та

вибухів, тощо.

Використовуючи “ризик -орієнтовний” підхід визначається ступінь критичності можливих негативних подій.

Після всебічного аналізу потенційних небезпек на робочому місці необхідно розробити та виконати заходи щодо їх усуненню або мінімізації. Ці заходи розробляються відповідно до НПАОП, ДСТУ, ДСН, ДСП, ДБН, норм, правил, інструкцій та інших чинних нормативних документів з питань охорони праці.

Розробка та впровадження стандартизованих систем менеджменту ставить за мету необхідність застосування нових організаційних форм управління, які охоплюють усі заходи в галузі підвищення безпеки праці, на підставі яких формуються нові цілі і завдання та їх реалізація.

Наприклад, імплементація міжнародних підходів до систем забезпечення безпеки визначає необхідність використання процесних підходів, що є базовим положенням до побудови систем менеджменту підприємства, згідно стандартів ISO серії 9000. Сьогодні ряд підприємств в Україні впроваджують систему менеджменту промислової безпеки і здоров'я OHSAS (Occupational Health and Safety Assurant System). Наявність у підприємства міжнародного сертифіката свідчить про прогнозованість та керованість безпекою праці, крім того, таке підприємство є більш привабливим для внутрішнього і зовнішнього інвестора. При використанні процесного підходу у питаннях забезпечення безпеки, згідно вимог ISO 45001:2018 «Системи менеджменту охорони здоров'я і забезпечення безпеки праці. Вимоги і настанова по їх застосуванню» система управління охороною праці є невід'ємною складовою будь-яких виробничих процесів, що обумовлює необхідність їх менеджменту.

З позицій процесного підходу виробничий процес необхідно представити як послідовність процедур та дій при досягненні потрібного результату. Важливим є вичленення найбільш небезпечних сегментів виробничого процесу та на цій підставі надати технічне рішення, яке

дозволило б зменшити ступінь ризику.

Етапи впровадження процесного підходу при підвищенні безпеки технологічних процесів.

I етап	II етап	III етап	IV етап
З'ясовується ланцюг технологічних процесів виробництва або досліджень з використанням дослідницького технологічного обладнання	Процеси ранжируються по значності та по ступеню небезпеки і моделюються «як є» (див. <u>модель AS-IS</u>)	Проводиться аналіз і виявлення найбільш небезпечних складових процесів	На підставі отриманих результатів будуються моделі «як надо» (<u>TO-BE</u>)

Як приклад представлено технічне рішення модернізації процесів випробувань механічних властивостей матеріалів

Таким чином, розглянуто процес визначення міцності при розтягуванні зразків на випробувальній машині мод. «PC-1-ЗНТУ», визначені складові процесу та найбільш небезпечні етапи випробувань. Для забезпечення умов безпеки приймається технічні рішення найбільш ефективним з яких є заміна застарілого та небезпечного обладнання на сучасне та досконале, наприклад, випробувальна машина моделі «Instron 3369».

БЕЗПЕКА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: НОВІ РЕАЛІЇ

Повshedна Н.А., студентка II курсу, групи ПС-23-11-ЗМ спеціальність 053 Психологія «БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО ІНСТИТУТУ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»

В умовах воєнного стану безпека освітнього простору, персоналу, вихованців і їх батьків є вимогою функціонування закладів дошкільної освіти. Досягнення цієї безпеки відбувається через забезпечення спеціальних умов у ЗДО, що запобігають будь-яким видам фізичної, психологічної, інформаційної, соціальної, моральної, матеріальної небезпеки всіх учасників освітнього процесу, забезпечують захищеність від негативних впливів та створюють комфортні умови для життя і розвитку особистості.

Безпека життя і здоров'я учасників освітнього процесу в складних умовах сьогодення є пріоритетом у нормативно-правовому полі і включає в себе фізичний, психологічний та інформаційний компоненти. Основні умови для організації безпечного освітнього простору в ЗДО - уміння передбачити небезпеку, уміння запобігти небезпеці, уміння діяти в разі небезпеки.

Перший крок організації безпечного освітнього простору в ЗДО – визначити всі ті ризики, проблеми, труднощі та перешкоди, що зменшують відчуття захищеності в учасників освітнього процесу, є небезпечними чи не відповідають критерію «безпечний». Цілком очевидно, що першим поняттям, що потребує узгодження та конкретизації, є поняття, пов'язане з відповідями на питання: «Що таке безпека в освітньому просторі?».

Законом України «Про повну загальну середню освіту» визначено безпеку в освітньому середовищі як «сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної,

майнової та/або моральної шкоди» [2].

Безпечне середовище в педагогічному контексті означає створення умов, які сприяють різносторонньому розвитку дитини з урахуванням її фізичного, емоційного, інтелектуального та соціального благополуччя. У цьому середовищі створені всі умови для підтримки життя, здоров'я та емоційного благополуччя, а ризики, що можуть завдати шкоди, мінімізовані. Воно забезпечує фізичний захист, задоволення основних потреб, психологічну стабільність та передбачає можливість швидкого реагування на надзвичайні ситуації.

Безпечне середовище для дітей в умовах війни передбачає простір, у якому максимально знижені ризики фізичної та емоційної небезпеки, зокрема від обстрілів, вибухів та інших воєнних дій. Воно має бути обладнане всім необхідним для підтримки життя та здоров'я дітей, а також сприяти їхньому психологічному комфорту й стабільності в умовах стресу та невизначеності[4].

У кожному закладі освіти потрібне укриття чи інші приміщення, де можна перебувати під час повітряних тривог для зменшення ризиків. У ЗДО керівники мають подбати про переривання занять чи інших активностей дітей у разі оголошення повітряної тривоги або інших сигналів небезпеки та скерування усіх присутніх у закладі в укриття. Там, у безпечніших умовах заняття можна буде продовжити. У закладі має бути розроблений дієвий, чіткий алгоритм про те, хто, де, як і коли має ховатися, як здійснювати евакуацію дітей, як діяти у разі обстрілів, під час оголошення повітряної тривоги тощо. Усі в закладі - і працівники, і діти - мають знати цей алгоритм дій та чітко дотримуватися.

Укриття в ЗДО – спеціально організоване приміщення в будівлі або на території закладу, що слугує захистом для дітей та персоналу в разі фізичної небезпеки, яке пройшло відповідну експертизу та відповідає нормативним вимогам, враховує вікові особливості дітей дошкільного віку, забезпечено необхідним майном, інвентарем, засобами та матеріалами.

Укриття – компонент освітнього середовища в нових соціальних умовах воєнного стану. Організація та обладнання укриття розробляється з позиції безпеки та комфорту перш за все дітей. Основні вимоги до внутрішнього обладнання: наявність ігрових та розвивальних осередків, інформативність, змістовність, відповідність віковим особливостям, здатність стимулювати когнітивний, емоційно ціннісний та діяльнісно поведінковий розвиток дітей. Дидактичне обладнання укриття: технічні засоби навчання, дидактичні, настільно друковані ігри, різні види театрів, шашки, шахи, набори для дитячої творчості, малювання та поробок з паперу, природного матеріалу тощо. Обов'язкова умова перебування дітей в укриттях – спланований змістовий контент роботи, під час якого діти мають відволікатись від хвилювань, страхів та тривожного стану, постійний психологічний супровід[4].

Безпечні локації в ЗДО – окремі приміщення в будівлі та на території закладу, які можуть захистити від наслідків різного виду фізичних небезпек (уламків скла, цегли тощо) учасників освітнього процесу, якщо через безпосередню загрозу життю і здоров'ю в них відсутня можливість дістатися до укриття. Такі локації можна розташовувати на цокольному поверсі, підвальному приміщенні, коридорах та приміщеннях без вікон, «глухих» кімнатах, в яких можна сховатися за правилом «дві стіни».

Таким чином, безпечні локації в закладах дошкільної освіти — це спеціально облаштовані місця, розташовані у зонах, які можуть забезпечити хоча б базовий захист учасників освітнього процесу від фізичних небезпек під час тривоги та інших надзвичайних ситуацій, що є важливим аспектом організації освітнього середовища у нових реаліях воєнного стану.

Умови воєнного стану ставлять безпеку учасників освітнього процесу на перший план. Найважливішим завданням є забезпечення фізичної та психологічної безпеки дітей і персоналу. Забезпечення укриттів, навчання з евакуації та облаштування безпечних локацій є обов'язковими вимогами

в умовах підвищеної небезпеки. Дошкільні заклади потребують модернізації інфраструктури, щоб відповідати вимогам воєнного часу. Це включає наявність підвальних укриттів, створення безпечних локацій у приміщеннях і на території, обладнаних відповідно до правил захисту (наприклад, «дві стіни»). Інфраструктура повинна забезпечувати безпеку як для безпосереднього перебування під час загроз, так і для евакуації дітей. Одним із важливих елементів є налагодження швидкої системи оповіщення про небезпеку, яка б миттєво інформувала персонал про загрозу. Важливо також мати резервні засоби зв'язку, щоб забезпечити координацію дій у випадку пошкодження основних комунікаційних засобів. Постійні тренування з евакуації та ознайомлення з правилами поведінки під час небезпеки допомагають зменшити ризик паніки, а також привчають дітей до алгоритму дій у випадках загрози. Для персоналу це важливо з точки зору чіткої координації дій та організації захисту. Психологічна підтримка є невід'ємною частиною забезпечення безпеки в дошкільних закладах. Навчання методам зниження стресу, вправам на релаксацію, використання ігор і занять, що сприяють емоційній стійкості, мають бути включені в щоденний розклад. Це допомагає дітям адаптуватися до умов, зменшує рівень тривоги, і таким чином сприяє загальному психологічному здоров'ю. Співпраця з батьками та місцевою громадою також відіграє важливу роль. Батьки повинні бути поінформовані про заходи безпеки в закладі, а також отримати рекомендації щодо дій у разі загроз.

Безпека освітнього середовища в дошкільних закладах в умовах воєнного стану вимагає комплексного підходу, що поєднує інфраструктурні рішення, організацію процесу оповіщення та евакуації, психологічну підтримку та взаємодію з батьками й громадою.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. ст. 230.
2. Закон України «Про дошкільну освіту» від 11 липня 2001 р. № 2628-III.

Відомості Верховної Ради України. 2001. № 49. ст. 259.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2022 р. № 493 «Про затвердження Порядку організації роботи навчальних закладів у дистанційному форматі».

4. Безпечне освітнє середовище закладу освіти. Портал освітян України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://oplatforma.com.ua/article/2614-bezpechne-osvtn-seredovishchezakladu-osvti>

5. Івашньова С.В. Як підготувати та провести ефективний тренінг: практичний poradnik. Харків: Ранок, 2019. 80 с.

6. Марухина І. Психологічна безпека освітнього середовища як умова збереження психологічного здоров'я здобувачів освіти // Редакційна колегія. 2020. С. 171-176.

7. Цюман Т.П., Бойчук Н.І. Кодекс безпечного освітнього середовища: Методичний посібник. Київ, 2018. 56 с.

ВПЛИВ ПСИХОТРАВМУЮЧИХ ПОДІЙ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

**Фарафонова М.В., студентка I курсу магістратури, групи ПС-23-11-
ЗМ Спеціальності 053 Психологія, освітньої програми «Психологія»
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти**

Глобальні зміни, що відбуваються сьогодні в Україні, ведуть до перевлаштування психологічної сфери людини (зокрема і молоді), її поглядів, переконань, звичок, моральних цінностей та соціальних ролей. І якщо для одних перетворення не такі болючі, то для інших вони стають особистою трагедією, що призводить до дезадаптації та поведінкової девіації.

Обґрунтування актуальності дослідження проблеми впливу травмуючої події на емоційно-особистісну сферу особистості підліткового віку, потребує урахування її вікового аспекту, зокрема, аналізу негативних наслідків розладів

у поведінці саме в підлітковий період, коли відбуваються значущі зміни в структурі особистості [1].

Небезпека психологічних травм полягає у довготривалості та замаскованості від самої людини її деструктивних наслідків, що призводить до розгортання травматичного досвіду. Психотравмуючі події, складні життєві ситуації суттєво порушують базове почуття безпеки, зумовлюють ризик руйнування адаптаційної системи особистості, що призводить до невротизації, зростання конфліктності у соціальних взаєминах та порушення регуляції поведінки особистості [2].

Таким чином, у контексті аналізу впливу травмуючих подій на емоційно-особистісну сферу молодшої людини стає необхідним дослідження психологічних умов особистісного розвитку підлітків із поведінковими девіаціями, включаючи виявлення внутрішніх і зовнішніх факторів розгортання поведінкових розладів, а також моделювання умов психологічного супроводу та психолого-педагогічної корекції девіантної поведінки.

Мета роботи: дослідити особливості впливу психотравмуючих подій на формування емоційно-особистісної сфери підлітка та шляхи психологічного супроводу розвитку особистості й психолого-педагогічної корекції.

Об'єкт дослідження: особистість підліткового віку.

Наукові дослідження у галузі психології розглядають вплив травмуючих подій на емоційно-особистісну сферу підлітків у різних аспектах: виявлення природи та причин травми, ідентифікацію симптомів, опис різноманітних форм поведінки, які виникають внаслідок психотравмуючих подій, а також розробку методів та стратегій для подолання цих труднощів.

Серед перших, хто почав вивчати природу травми був австрійський психоаналітик, психіатр і невролог З. Фрейд і лікар, психолог Й. Байер. Дослідники М. Кляйн, М. Малер, Х. Когут, О. Кернберг, Д. Віннікотт та інші вказують на патогенний вплив психічних травм на подальший розвиток особистості та психіки дитини. На психоаналітичній традиції засновано і

сучасну теоретичну концепцію терапевтичної моделі травми М. Мюррей. Теорія психічної травми розроблялася і у контексті теорії стресу Г. Сельє.

Нині існує велика кількість досліджень, присвячених проблематиці психічної травми. Серед найбільш значущих можна виділити публікації робіт Дж. Хермана, Р. Сторолоу, Д. Калшеда, М. Балінта, Х. Біндера, Т. Каммерера, Ф. Тастіна, Дж. МакДугалла, Д.С. Максименка, Я.О. Гошовського, Н.І. Погібко, О.Л. Туріної, О.І. Бондарчук тощо.

Опрацювавши літературні джерела з проблеми впливу травмуючих подій на формування у підлітків поведінкових девіацій, ми вибрали та частково модифікували методи діагностики травматичних переживань у підлітків, які після аналізу результатів дослідження дозволять описати характер найбільш типових психічних травм і ступінь виразності їх наслідків. А саме: опитувальник травмуючих подій, Гіссенський опитувальник психосоматичних скарг (GBB); шкала депресії Бека (BDI); шкала самооцінки (тест Ч.Д. Спілбергера – Ю.Л. Ханіна); опитувальник САН «Самопочуття, активність, настрій». Як додаткові методики – колірний тест Люшера та колірний тест відносин (КТВ) А.М. Еткінда.

Застосування таких методів психолого-педагогічної діагностики та корекції дозволять, на нашу думку, виводити більшість підлітків з поведінковими девіаціями на оптимальні для них траєкторії розвитку, формувати психологічні передумови для освоєння нових соціальних ролей і форм поведінки.

Список використаних джерел

1. Максименко Д. С. Психологічні особливості криз підлітка. Практична психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 200 с.
2. Туриніна О. Л. Психологія травмуючих ситуацій : навч. посіб. Київ : Персонал, 2017. 160 с.

ЗГУРТОВАНІСТЬ КОЛЕКТИВУ: РОЛЬ ТРЕНІНГІВ У ЗМІЦНЕННІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Цимбал І. П., здобувач освіти 2 курсу Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти, спеціальність «053 Психологія», група ПС-23-11-зМ

У сучасному світі, де конкуренція на ринку праці стає все жорсткішою, ефективність трудового колективу набуває особливого значення. Згуртованість команди, що визначає рівень взаємодії та співпраці між працівниками, є ключовим фактором для досягнення успіху організації. Коли команда працює як єдине ціле, вона здатна досягати більш високих результатів, демонструючи інноваційний підхід та ефективність у виконанні завдань[2].

Одним із важливих інструментів для підвищення згуртованості є проведення тренінгових занять. Тренінги не лише сприяють розвитку професійних навичок, але й зміцнюють внутрішні відносини, покращують комунікацію та формують довіру серед членів колективу. У результаті інвестування у тренінги, організації здатні формувати більш стабільні, продуктивні та творчі команди.

Розробка та впровадження програми тренінгу для згуртованості трудового колективу є ключовим фактором для успішного функціонування організації:

1. Такі програми покращують комунікацію між співробітниками, що зменшує ризик непорозумінь і конфліктів. Взаємодія під час тренінгів сприяє зміцненню довіри, створюючи сприятливе середовище для продуктивної співпраці.

2. Інвестиції в навчання демонструють працівникам їхню цінність, що підвищує мотивацію і залученість до роботи. Спільні тренінги сприяють формуванню командного духу, дозволяючи членам колективу працювати разом над досягненням спільних цілей, що призводить до покращення

загальної продуктивності.

3. Такі програми також підвищують адаптивність команди до змін, допомагають виявити та розвинути лідерські якості серед співробітників, що зміцнює структуру команди. Знижуючи плинність кадрів, забезпечують стабільність у складі колективу.

4. Формування позитивної корпоративної культури є також важливим аспектом. Програми тренінгу сприяють розвитку цінностей і норм, що покращує моральний клімат у компанії та підвищує імідж організації на ринку, залучаючи нові таланти.

Згуртованість колективу - це показник того, наскільки ефективно та гармонійно працюють разом її члени для реалізації спільних завдань і досягнення цілей. Вона визначається рівнем взаємозв'язку, довіри та співпраці між працівниками. Висока згуртованість сприяє підвищенню продуктивності, зменшенню плинності кадрів і поліпшенню загального морального клімату в колективі. У глобалізованому світі, де конкуренція зростає, здатність команди працювати згуртовано стає критично важливою для успіху організації.

Основні складові згуртованості: спільні цінності та цілі, взаємна підтримка, повага, ефективна комунікація.

Тренінги є важливим інструментом для формування і підвищення згуртованості трудового колективу. Серед основних видів тренінгів виділяються:

- тренінги командоутворення- сприяють розвитку духу команди через спільні активності.
- комунікаційні тренінги - допомагають поліпшити навички спілкування.
- управлінські тренінги - розвивають лідерські якості.

Метою програми соціально-психологічного тренінгу є зосередження на створенні умов для підвищення групової єдності та готовності до подальшого особистісного і професійного розвитку, до самовдосконалення. У той же час обов'язковими процесами є індивідуальна та групова рефлексія, яка

застосовується на кожній тренінговій сесії.

Найголовнішим етапом підготовки до занять є створення тренінгових вправ, їх вибір курсу з урахуванням специфіки компонента, який потребує розвитку. Вправи, які виконуються на початку та в кінці кожного заняття, а також вправи для релаксації, мають психологічний вплив і сприяють формуванню групового процесу під час тренінгу, взаємодії в групі, сприяють динаміці групи та укріплюють її згуртованість, формування атмосфери довіри та співпраці.

Важливо зазначити, що кожен етап курсу тренінгу, а також окремі заняття, можуть розглядатися як вплив, спрямований на розвиток групи чи особистості. Цей вплив має на меті внести зміни у світогляд та поведінку учасників.[4].

Методики, такі як рольові ігри та групові обговорення, дозволяють учасникам активно залучатися в процес навчання, що робить його більш ефективним. Це дозволяє учасникам не лише отримати нові знання, але й практично застосувати їх у реальних ситуаціях. Важливим аспектом є зворотний зв'язок, який дозволяє учасникам розуміти свої переваги та недоліки.

Тренінги позитивно впливають на внутрішні відносини в колективі. Вони сприяють розвитку навичок спілкування (покращують комунікацію), що дає можливість працівникам вільно висловлювати свої думки та емоції. Це зменшує ймовірність непорозумінь, які можуть виникати внаслідок недостатньої інформації чи неправильного трактування намірів інших членів команди., що зменшує ризик конфліктів. Здобуті під час тренінгів навички дозволяють працівникам більш конструктивно підходити до вирішення конфліктних ситуацій, сприяє їхньому зменшенню, а спільна робота на тренінгах зміцнює довіру та взаємоповагу між працівниками[4].

Спільна робота над завданнями в рамках тренінгів створює атмосферу довіри. Коли працівники бачать, що їхні колеги готові підтримати їх і працювати разом, це зміцнює взаємоповагу і позитивно впливає на моральний клімат у команді.

Тренінги для згуртованості трудового колективу - це справжня інвестиція в

майбутнє, яка закладає фундамент для успішної та гармонійної роботи команди. Вони допомагають формувати міцні зв'язки, підвищувати довіру та забезпечують спільне досягнення амбітних цілей. Зробивши ставку на розвиток команди сьогодні, ми створюємо успішне робоче середовище завтрашнього дня.

У процесі дослідження було встановлено, що тренінг є чудовим інструментом для формування згуртованості трудового колективу. Він створює можливість для відкритого спілкування, розвитку довіри та зміцнення командного духу. Тренінги не лише надають теоретичні знання, а й дозволяють учасникам практично застосовувати їх у реальних ситуаціях. Завдяки спільній роботі над завданнями та участі в активностях, колеги краще розуміють один одного, що сприяє ефективнішій співпраці та досягненню спільних цілей. Тренінги стають каталізатором для зміцнення зв'язків у команді та створення позитивної робочої атмосфери. Коли команда працює згуртовано, кожен член відчуває свою важливість і готовність підтримувати один одного, що веде до більш високих результатів у спільній діяльності.

Отже, організаціям слід регулярно впроваджувати тренінги для зміцнення згуртованості команди. Адаптація тренінгів до потреб працівників і активна участь всіх членів колективу в процесі навчання є запорукою успіху. В результаті, це не лише підвищить ефективність роботи, але й створить позитивний робочий клімат, що в кінцевому підсумку призведе до досягнення стратегічних цілей організації.

Список використаних джерел:

1. Карамушка Л.М. Психологія управління. Київ: Міленум, 2003. 421 с.
2. Горбунова В. В. Психологія командотворення: Ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 380 с.
3. Н. В. Гавриш, О. В. Янко. Теоретичні засади формування педагогічної команди як суб'єкту управління якістю роботи дошкільного навчального

закладу / *Збірник наукових праць Бердянського держ. пед. ун-ту (Педагогічні науки) № 1. Бердянськ : БДПУ, 2010. С. 48-53.*

4. Бродовська А. В. *Методи формування групової згуртованості.* А. В. Бродовська, Л. О. Котлова *Психологічні дослідження: наукові праці викладачів і студентів соціально-психологічного факультету.* Випуск 9. За ред. Л. П. Журавльової, В. О. Климчука, Ю. Ю. Дем'янчук. Житомир, 2017. С. 16-18.

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗПІЗНАВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РИЗИКІВ

Чертов В. І., *викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти*

У світі, де кількість інформації зростає в геометричній прогресії, медіаграмотність стала необхідним інструментом, що дозволяє суспільству орієнтуватися у потоці новин, фактів, думок та маніпуляцій. Основне завдання медіаграмотності – навчити критично оцінювати джерела, аналізувати зміст та ідентифікувати можливі інформаційні ризики, які можуть мати як індивідуальні, так і соціальні наслідки.

Однак, сучасне інформаційне суспільство характеризується швидким розповсюдженням даних, що створює як нові можливості, так і загрози. У цьому контексті медіаграмотність стає важливим захисним механізмом, необхідними для оцінки та критичного аналізу медіаконтенту, що дозволяє уникнути багатьох інформаційних пасток.

З розвитком технологій фейкові новини стали частиною повсякденного інформаційного потоку. Вони можуть створювати паніку, формувати суспільну думку на основі неправдивих фактів та впливати на політичні й соціальні процеси. Завдяки медіаграмотності люди можуть розпізнавати фейки за ознаками, такими як анонімність автора, відсутність конкретних джерел, емоційна насиченість та використання шокуючих заголовків. Це

особливо актуально в часи кризи, коли дезінформація може посилювати панічні настрої та дестабілізувати ситуацію.

Здатність відрізнити надійні джерела від ненадійних є основою медіаграмотності. У сучасному світі існує велика кількість інформаційних платформ – від офіційних новинних агентств до блогів і соціальних мереж, тому знання критеріїв перевірки джерел, таких як авторитетність, прозорість джерела та професійний рівень журналістики, дозволяє краще орієнтуватися у великій кількості новин. Це особливо важливо для молодого покоління, яке часто отримує інформацію із соціальних мереж, де рівень контролю якості контенту є мінімальним [1 с. 142].

Окрім джерела інформації, важливу роль відіграє її структура та зміст. За допомогою нашого критичного мислення ми виявляємо приховані маніпулятивні прийоми, які можуть міститися у тексті, відео або аудіоматеріалі. Наприклад, емоційно забарвлені фрази, візуальні елементи, що викликають сильні емоції, а також односторонні коментарі є ознаками потенційної маніпуляції. Медіаграмотність сприяє розвитку здатності аналізувати інформацію та виділяти суттєві факти, що запобігає виникненню упереджень у ставленні до конкретних тем [2 с. 112].

Ключовим елементом успішної медіаграмотності є концепція «інформаційного сліду», що передбачає відповідальне ставлення до будь-якої інформації, якою користувач ділиться чи взаємодіє. Такий підхід дозволяє не лише захистити себе від впливу неправдивих даних, а й зменшити поширення маніпуляцій серед своїх знайомих, адже кожен контакт із неправдивою інформацією може стати її додатковим поширенням. Поширення інформації вимагає обережності, оскільки у сучасному середовищі навіть необґрунтовані припущення можуть стати основою для пропагандистських тез, якщо користувач не критично підходить до їх аналізу [3 с. 82].

Медіаграмотність сприяє також кращому розумінню алгоритмів соціальних мереж, які налаштовуються на особисті інтереси користувачів, формуючи так звані "інформаційні бульбашки". Люди, які недостатньо

критично ставляться до контенту, можуть залишатися всередині таких "бульбашок", що обмежує доступ до різноманітних поглядів і сприяє односторонньому сприйняттю подій. Усвідомлення функціонування алгоритмів допомагає розширити спектр сприйняття новин, забезпечуючи кращу об'єктивність та стійкість до маніпуляцій [4 с. 65].

Основні аспекти медіаграмотності:

- **Критичний аналіз джерел.** Медіаграмотність спрямована на розвиток умінь критично аналізувати джерела інформації, перевіряти авторитетність джерела, мотиви поширення інформації, а також визначати потенційні упередження.
- **Розпізнавання маніпуляційних методів.** Навчання розпізнаванню прийомів маніпуляції – це важливий елемент медіаграмотності. Сюди входять методи, спрямовані на емоційне збурення, використання часткових фактів або викривлення дійсності.
- **Навички саморефлексії та емоційна стійкість.** Сучасні медіа часто впливають на емоційний стан користувачів, що призводить до формування необґрунтованих суджень і рішень. Емоційна стійкість допомагає зберегти об'єктивність у ставленні до інформації.

Одним з основних аспектів є емоційна стійкість, яка є частиною медіаграмотності. Розуміння власних емоційних реакцій на певний контент допомагає уникати маніпуляцій, що спрямовані на провокування страху, гніву або радикальних рішень. Навички контролю емоцій і саморефлексії дозволяють ефективніше аналізувати новини, особливо під час кризових ситуацій, коли розумна оцінка подій стає критично важливою для запобігання паніки.

Розвиток медіаграмотності стикається з низкою викликів:

- **Нестача систематичної освіти** — навчання медіаграмотності часто є несистематичним або обмежується окремими заняттями. Інтеграція

медіаграмотності у навчальні програми могла б підвищити рівень знань у цій галузі серед широких верств населення.

- **Технологічні зміни** — швидкість розвитку технологій робить інформаційне середовище більш складним і динамічним, тому традиційні навички оцінки інформації постійно потребують оновлення.
- **Мотивація до розвитку критичного мислення** — люди часто довіряють інформації, яка збігається з їхніми переконаннями, і уникають того, що суперечить їхнім поглядам, що створює ефект "інформаційної бульбашки".

На теперішній час медіаграмотність стає важливим компонентом навчання як у школах, так і в університетах. Від практики перевірки фактів до участі у проєктах із аналізу медіа – сучасна освіта має впроваджувати комплексний підхід до розвитку критичного мислення та самостійного аналізу інформації. Сучасна освіта може забезпечити формування навичок медіаграмотності через:

- **Аналіз кейсів** — розгляд реальних прикладів фейкових новин або дезінформаційних кампаній дозволяє навчитися розпізнавати маніпуляції в реальних ситуаціях.
- **Рольові ігри** — методи, коли студенти виступають у ролі журналістів або критиків, розвивають вміння аналізувати ситуації з різних точок зору.
- **Проєкти з аналізу новинних платформ** — студенти можуть досліджувати відмінності між різними джерелами інформації та аналізувати їхні підходи до подачі контенту, що допомагає зрозуміти механізми створення новин.

У таких країнах, як Фінляндія, Швеція та Нідерланди, програми з медіаграмотності є важливою частиною освітнього процесу. Школярів з дитинства вчать критично мислити, розпізнавати факти і відрізнити їх від особистих думок. Це сприяє формуванню навичок, що дозволяють їм

ефективно орієнтуватися у великій кількості інформації.

На завершення, медіаграмотність як інструмент самозахисту стає важливою частиною сучасної інформаційної культури. Інтеграція медіаосвіти в загальну систему освіти, підвищення рівня критичного мислення серед широких верств населення та розвиток програм для дорослих можуть значно покращити стійкість суспільства до інформаційних ризиків. Тільки суспільство, що володіє медіаграмотністю, здатне ефективно протистояти інформаційним загрозам, розвиваючи при цьому здоровий рівень скептицизму та відповідальності за обробку інформації [5 с. 38].

Висновок. Отже, медіаграмотність є ключовим інструментом протидії інформаційним ризикам. Вона дозволяє людині самостійно оцінювати достовірність інформації, запобігає маніпулюванню суспільною думкою та забезпечує стійкість до інформаційних атак. Підвищення рівня медіаграмотності серед населення є важливим завданням, яке сприятиме розвитку критичного мислення, поліпшенню якості суспільної комунікації та створенню інформаційно безпечного середовища.

Список використаних джерел

1. Баєва О. М. **Медіаосвіта та медіаграмотність: основи та практики: навч. посіб.** Київ: Либідь, 2020. 340 с.
2. Зайченко О. П., Мартиненко С. О. **Інформаційна безпека у сучасному світі: виклики та загрози: навч. посіб.** Київ. 2019. 256 с.
3. Лазарева Л. М. **Медіаграмотність у контексті глобалізації інформаційного простору: монографія.** Харків: Основа. 2021. 196 с.
4. Гаєва Н. П. **Протидія фейковій інформації: підручник для студентів гуманітарних спеціальностей.** Київ: Києво-Могилянська академія. 2022. 312 с.
5. Медіаграмотність як засіб протидії інформаційним маніпуляціям у суспільстві/ М. С. Литовченко. *Науковий журнал «Інформаційна безпека».* 2020. № 25 т. 3. С. 45-58.

ЦИФРОВА ГІГІЄНА ЯК СКЛАДОВА БЕЗПЕКИ МОЛОДІ

Шаповал С.Л., *магістерка за спеціальністю 053 Психологія*

Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО

«Університет менеджменту освіти» НАПН України

Цифрова гігієна – це правила поведінки в Інтернеті, вміння споживати інформацію дозовано, фільтрувати її та дотримуватись правил кібербезпеки: зберігати паролі в надійному місці, нікому не давати інформацію про банківські карти, тощо.

В наш час ця наука стала дійсно необхідною, адже перенасиченість інформацією – справжня катастрофа сьогодення. Інформації дуже багато, а ми не завжди можемо перевірити її достовірність.

Соціальні мережі зробили так, що ми поглинаємо інформацію неконтрольовано, від самого початку дня і до сну. Як результат, наша увага стає розсіяною, ми відчуваємо себе втомленими та нічого не хочемо. Тому так важливо знати і дотримуватись правил цифрової гігієни в повсякденному житті.

Комп'ютерна залежність – особлива форма психологічної залежності, ознакою якої є нав'язливе захоплення комп'ютерними іграми. Феномен Інтернет-залежності потребує вивчення та дослідження, адже він активно розповсюджується і має безліч складових – від залежності від соціальних мереж до кіберзалежності. А це вже нав'язливе захоплення відео- та комп'ютерними іграми. Небезпека полягає в тому, що велика частина залежних є підростаюче покоління. Це діти та підлітки, а також молоді люди, психіка яких ще формується.

Відчуваючи складнощі у прояві емоцій, контактах з близькими та друзями, індивід намагається уникати ситуацій, де йому буде некомфортно, шукає більш безпечний, опосередкований спосіб взаємодії із оточенням.

Інтернет-середовище слугує також засобом самозахисту від поганого настрою, почуття болю і приниження.

Залежні від комп'ютера та інтернету зазвичай відчуваються самотніми, відчувають нестачу взаєморозуміння з боку близьких людей, пов'язану з цим емоційну напруженість і тривогу. Характерно, що початок проявів комп'ютерної залежності відбувається в шкільні роки, а її розпал – під час навчання в університеті, коли молода людина відчуває гостру необхідність у прийнятті самостійних рішень.

Симптоми Інтернет-залежності: постійне бажання бути онлайн, роздратований стан при відсутності доступу до мережі, відсутність бажання відволікатися від віртуального простору, порушення уваги, недотримання вимог особистої гігієни, відмова від їжі або нерегулярне харчування; конфлікти з оточуючими, які не сприймають надмірне захоплення Інтернетом, готовність вкладати власні кошти в комп'ютер та інтернет.

Все більше людей почали використовувати Інтернет не тільки для роботи і пошуку інформації, а і як засіб соціального життя. Суттєвому зменшенню «живого спілкування» сприяла пандемія коронавірусу.

Актуальність зазначеної проблематики підсилюється ще складним емоційним станом молоді внаслідок збройної агресії рф. Війна зруйнувала життєві плани. Через війну всі знаходяться в стані невизначеності, а це викликає тривогу і розгубленість, особливо у підлітків. У багатьох людей стрімко підвищився рівень тривожності, а рівень стресостійкості став доволі низьким.

Втрата рідних та друзів, вимушена зміна місця проживання, відсутність можливості здобувати освіту належним чином, постійна напруга від небезпеки, – все це, безперечно, впливає на психологічний стан підлітків, зумовлює стан незадоволеності, погіршення фізичного та психічного здоров'я, звикання до усамітнення.

Завдання психологів – надати ефективну допомогу, запропонувати шляхи поступового виходу із залежності, обґрунтувати альтернативні способи вирішення проблем.

Висновки. Таким чином, щоб спрогнозувати подальші тенденції розвитку Інтернет-залежності та шляхи її подолання (профілактики та запобігання) необхідно охарактеризувати психофізичні особливості підліткового віку, типи підлітків та фактори ризику. Скористатися досвідом країн світу, які випереджають Україну в інформаційно-технічній сфері. Щодо профілактики проявів Інтернет-залежності важко переоцінити глибинну роль сім'ї та близького оточення, оскільки головним завданням дорослих є формування у дітей та підлітків свідомого ставлення до власного здоров'я, необхідності власним прикладом демонструвати позитивну поведінку, характер та зміст проведення дозвілля.

На усіх рівнях: родина, школа, гуртки – дотримуватись і пропагувати цифрову гігієну.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (Відомості ВР України (ВВР), 2023, № 46, ст. 116).

2. Орзак М. Н. Симптоми комп'ютерної залежності [Електронний ресурс]. URL. <http://www.psychistrictimes.com> (дата звернення 20.04.2020). Orzak, M. N. Symptomy Kompiuternoї Zalezhnosti [Symptoms of computer addiction]. Retrieved from: <http://www.psychistrictimes.com>.

3. <https://psychologer.com.ua/stresostiykist/>.

4. <https://startwithyourself.com.ua/czyfrova-gigiyena-10-osnovnyh-pravyl-yak-zrobyty-tehnologiyi-bezpechnymy>.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ДОСВІД НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Шароватова О.П., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри охорони праці та екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України (м. Харків)

Змістовний концепт поняття «Безпеки 360 градусів» в реаліях сьогодення є не просто гостро актуальним, а в умовах створеного людством суспільства ризику всеохоплюючим і таким, що у прагненні сталого розвитку потребує конкретних шляхів забезпечення і дій як світової, так і вітчизняної спільноти, представники якої реалізують свій потенціал у різних напрямках і галузях, зокрема освітній діяльності.

З уведенням воєнного стану в Україні частина закладів освіти, зокрема вищі Харківського регіону, працюють у дистанційному режимі. У випадку оголошення повітряної тривоги в регіоні, де знаходяться учасники освітнього процесу, кожен присутній на занятті має перейти в укриття або інше безпечне місце. Проте, навіть за таких умов, що кардинально змінили формат здобуття освіти, на прикладі реалізації освітньо-професійних програм «Охорона праці» за спеціальністю «Цивільна безпека» бакалаврського і магістерського рівнів вищої освіти, які забезпечуються кафедрою охорони праці та екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України (кафедра ОПЕБ НУЦЗ України), варто відмітити активну участь здобувачів у навчальному процесі, їхню змістовну підготовку до занять за рекомендованою літературою й інформаційними ресурсами.

Діджиталізація обліку навчальних досягнень здобувачів загалом актуалізувала не лише своєчасність, а й зумовила підвищення якості виконання ними завдань, зокрема індивідуальної самостійної роботи (рефератів, презентацій, добірок відеоматеріалів, фоторядів), які містять

більшу частину оригінального тексту при перевірці на плагіат. Здобувачі вищої освіти беруть активну участь у I турі олімпіад з різних освітніх компонентів. У даному контексті конструктивною є взаємодія кафедри ОПЕБ із представництвом академічної спільноти кафедри охорони праці, промислової та цивільної безпеки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

В умовах викликів сьогодення з метою активізації науково-дослідної роботи здобувачів, стимулювання їх інтересу до науки та технологій, сприяння вирішенню проблемних фахових завдань, науково-педагогічні працівники кафедри ОПЕБ розширюють науковий простір, в якому здобувачі, серед яких і здобувачі заочної форми навчання, можуть успішно реалізовувати власні інноваційні надбання. Зокрема, студентство активно залучене до наукових пошуків з подальшою публікацією напрацьованих матеріалів та представленням власних доробків на різного рівня Конкурсах студентських наукових робіт (перемоги у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з соціальної та економічної інклюзії за тематичним напрямом «Безбар'єрний простір в Україні», Міжнародному конкурсі студентських наукових робіт, що проводиться під патронатом Національної комісії України у справах ЮНЕСКО, у секції «Охорона праці» тощо). Академічною спільнотою кафедри увага здобувачів систематично акцентується на питаннях особливостей використання необхідної інформації з відкритих джерел та академічній доброчесності.

Українське студентство в умовах сучасності, у часи штучного інтелекту, змушене приймати не лише когнітивні виклики, не лише організовано діяти у час повітряних тривог, а й долати пов'язане із реаліями сьогодення психічне напруження. За роки відбиття російської агресії гостро актуальною проблемою став посттравматичний стресовий розлад. Здобувачі освітніх програм «Охорона праці» за спеціальністю «Цивільна безпека» бакалаврського і магістерського рівнів вищої освіти НУЦЗ України у межах кураторських годин, наукового пошуку із соціальних і гуманітарних аспектів

охорони праці, а також розширення формату здобуття неформальної освіти в контексті фахових освітніх компонентів (Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань, Культура безпеки, Виробнича санітарія та гігієна праці тощо) на чолі із науково-педагогічними працівниками кафедри ОПЕБ беруть участь у вебінарах, що розкривають тематику ментального здоров'я працівників як пріоритетного елементу системи безпеки та здоров'я працівників на роботі. Організаторами таких вкрай важливих онлайн-заходів котрий рік поспіль виступають редакція науково-виробничого журналу «Охорона праці» та Європейське співтовариство з охорони праці (ESOSH), асоційованими членами якого є викладачі кафедри. У даному проблемному полі, поряд із теоретичною складовою, здобувачів орієнтовано і на практичні кейси, зокрема Всеукраїнську програму ментального здоров'я «Ти як?», що за ініціативи першої леді України спрямована на розбудову якісної системи надання послуг у сфері психосоціальної підтримки та розвиток культури піклування про ментальне здоров'я.

Успішне навчання майбутні фахівці з безпеки праці поєднують і з творчим натхненням. Висловлюючи свої позиції, вони обґрунтовують особистісні переконання, набувають не лише soft skills, а й дослухаються до власного внутрішнього стану. Підсумком кураторських ініціатив стають роботи здобувачів як предмет участі у різноманітних всеукраїнських творчих конкурсах у номінаціях «Сучасне мистецтво», «Малюнок-розмальовка», «Листівка», «Читання вірша/тексту» (авторського). Результати творінь вихованців кафедри ОПЕБ, за оцінками журі конкурсів, відбиваються у дипломах I, II ступенів та Гран-Прі у категорії здобувачів вищої освіти.

Майбутні фахівці з безпеки праці разом із кураторами навчальних груп також систематично фокусують увагу і на добре відомій кожному вихованцеві НУЦЗ України теорії з основ цивільного захисту, його нормативно-правовому підґрунті, активно долучаються до тематичних вікторин. Даючи відповіді на вкрай важливі питання із забезпечення техногенної, пожежної безпеки, соціального, цивільного захисту, зокрема у період воєнного стану, здобувачі

щоразу з'ясовують рівень власних знань базового змісту щодо забезпечення безпеки себе, оточуючих і навколишнього середовища.

Освітньо-професійні програми НУЦЗ України у відповідь на виклики сьогодення доповнені такими освітніми компонентами, як «Дії в надзвичайних ситуаціях та правила пожежної безпеки», «Базова загальновійськова підготовка», «Ідентифікація вибухонебезпечних предметів», що згодом дозволить сформувати у здобувачів здатність до дій в особливих умовах, пов'язаних із високим рівнем фізичного і психологічного навантаження, та в умовах воєнного стану, а також згуртовувати підлеглих навколо ідеї державної незалежності та відповідальності за збереження готовності до виконання завдань в умовах воєнного стану, організовувати та проводити навчання населення з питань пожежної безпеки, реагування на надзвичайні ситуації та ліквідування їх наслідків.

Отже, «Запобігти, врятувати, допомогти» – гасло людей, які одні з перших приходять на допомогу у надзвичайних ситуаціях. Знати, тож бути озброєним! Відтак, на виконання норм законодавства, зокрема статті 41. Навчання здобувачів освіти Кодексу цивільного захисту України, науково педагогічні працівники кафедри ОПЕБ НУЦЗ України прагнуть тих результатів навчання здобувачів освітньо-професійних програм «Охорона праці» за спеціальністю «Цивільна безпека» бакалаврського і магістерського рівнів вищої освіти, які озброять їх відповідними компетентностями, щоб, будучи представниками української спільноти, вони залишались непереможними.

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

Кафедра технологій навчання, охорони праці та дизайну

**АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОХОРОНИ ПРАЦІ В
ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ.**

КОНЦЕПЦІЯ «БЕЗПЕКА 360 ГРАДУСІВ

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

(24 жовтня 2024 року)

Упорядкування

Г.О. Коссова-Сіліна,

А. М. Геревенко,

Д.Ю. Головка

**БИЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ

**КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ,
ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ДИЗАЙНУ**

МАТЕРІАЛИ

**ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОХОРОНИ
ПРАЦІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ**

**КОНЦЕПЦІЯ
«БЕЗПЕКИ 360 ГРАДУСІВ»**